

Mod sydlige himmelstrøg.

Man kan vist med god ret sige, at tilrettelæggelsen af dette års forårsprogram blev lidt af en hård fødsel. Ikke sådan at forstå, at vi ikke ved fælles hjælp havde fået tilrettelagt fire spændende og varierende ture. To i Statsskoven og to på Lindenberg distrikt. Men så kom der lige en orkan i vejen, som bl.a. havde til følge, at Lindenberg totalt lukkede sine skove. Dette medførte, at vi måtte handle hurtigt med at få nye idéer, samt tillige at få tilladelser til også at kunne gennemføre disse, hvilket skete med den sædvanlige velvilje fra skovfoged, Jan Christensen på Nørlund og fra Buderupholm Statsskovdistrikt.

Der var dog lige et problem mere, idet indbydelsen med forårsprogrammet både var skrevet, mangfoldiggjort og pakket, men heldigvis ikke frankeret og sendt ud. Et forhold, som bevirkede at Hanne og Knud kom på overarbejde og måtte lave deres arbejde om.

På positivsiden skal det dog anføres, at Helge og vores webmaster, Lennart Greig har indledt et flot samarbejde med at udbygge vores hjemmeside. Ud fra det sædvanlige viste program kan man nu klikke sig videre til en nærmere omtale af de enkelte ture. Det fungerer således, at Helge leverer tekst og billeder, hvorefter Lennart Greig sætter dette flot op på hjemmesiden. Resultatet er blevet en rigtig appetitvækker, som i høj grad må kunne "sælge billetter".

Med på positivsiden kan også medtages, at vi allerede ved udsendelsen af forårsprogrammet har kunnet give vore medlemmer en forhåndsmeddelelse om at vi er i færd med at arrangere en to-dages tur til Silkeborgområdet den 18. og 19. september. Vi skal bo på Låsby Kro, men det vil vi alt sammen komme til at høre mere om senere i denne beretning.

Sluttelig kan tilføjes, at fmd. og hans chef har deltaget i et evalueringsmøde i Blenstruphallen for idrættens år i Skørping kommune. Som tidligere omtalt, skal idræt i den forbindelse forstås meget bredt, og idrætsåret sluttede da også med et vel tilrettelagt arrangement i Rold Skov med bl.a. Helge og vores nye statsskovrider, Bendt Egede Andersen som turledere.

Vi havde indtryk af at Skørping kommunes embedsmænd i det store og hele var tilfredse med forløbet, og vi kunne således også melde tilbage, at idrætsåret har haft en afsmittende effekt for vores vedkommende, idet vi, efter vi er blevet optaget på kommunens hjemmeside og kommet med i "Kulturen", kan mærke en forøget tilgang af medlemmer fra Skørpingegn. Dette var sundhedskoordinator Jens Hjerrild-Jensen glad for at høre, da Skørping kommunes bestræbelser jo netop går ud på at få folk til at røre sig noget mere. Vi skal dog ikke her glemme effekten af vores egen turbrochure og hjemmeside, hvoraf sidstnævnte som omtalt er blevet kraftigt udbygget. Aftenen sluttede med en dejlig buffet med tilhørende kaffe.

Tur 1.

Det er ikke kun på politigården i Hjørring de mobber. Det gør de også i Rold Skovs Venner, og hos os er turlederen den værste. Således også da vi mødtes ved Skovhaven den 13. marts efter vinterens lange dvale. Der var mødt 66 personer op, og da disse var blevet budt velkommen, sagde han dog formildende, at han havde en helt ny og stor overraskelse til os. Vist nok noget med en bjørn øverst oppe.

Tegning af en hare.

Vi går derfor straks hen forbi naturskolen og videre langs banen mod nord til vi atter kommer tværs over Møldrupvej og ind i det gamle Teglgårds Hede-område.

Her stopper vi op ved Dragmosen hvor Helge siger: Ja, dette er så den overraskelse, som jeg har talt om. Jeg vil gerne vise jer hvor smuk denne mose er blevet fordi Statsskoven har fået nogle penge til at rydde et sådant område. Men hvor er bjørnen?, bliver der spurgt. Nå ja, det var alligevel ikke det her, jeg ville vise jer, svarer Helge.???

Vi går derfor lidt videre, og pludselig dukker der en ny, stor, åben og meget flot skovhytte op. Hytten er indrettet med borde og bænke, ligesom det er muligt at anbringe en grill midt imellem disse. Der er endda tænkt på, at den røg, der stiger til vejrs, kan komme ud af nogle sprækker øverst oppe i taget. Altså faktisk samme system som en lyre i et middelalderhus. Alt dette får da også Helge til at sige, at han synes at det ville være en rigtig god idé at arrangere en stor kalas for os alle sammen her i denne hytte. At dette *var* en god idé, var der ingen tvivl om efter de spontane klapsalver blandt medlemmerne.

Lad os gå ud for at se, hvad det er, der sidder oppe på toppen, for jeg kan altså ikke se om det er en bjørn eller et eger eller noget helt andet, siger Helge. Efter nogen diskussion, blev flere af deltagerne enige om, at den udskårne topfigur også kunne ligne en ugle. Den kan faktisk godt ligne de ugler, der er skåret ud øverst i trappestolperne på Ryesgades Skole i Aalborg. Det nuværende Musikkonservatorium. Dette bekræftes egentlig også af at vores medlem Egon Mølgaard fortæller, at hytten er lavet som et samarbejde mellem skolen i Hellum og Statsskoven, ligesom der også er lavet en hytte nede ved Hvass Sø i samarbejde mellem Arden Skole og Statsskoven.

Fra skovhytten går vi samme vej tilbage til den store p-plads ved Møldrupvej, men denne gang fortsætter vi under banen og går forbi Bregnesøhus og de store cypresser, hvor vi havde juletræ da Rold Skovs Venner fyldte 10 år. Fmd. havde ellers lovet, at han ikke ville mobbe Helge på denne tur. Dette måtte han nu trække tilbage og sige: Ved I hvad venner, Helge kan ikke huske noget som helst. For hvis han havde kunnet det, så ville han have stoppet henne ved cypresserne og fortalt om Rold Skovs Venners 10 års jubilæum i 1997, men det må jeg jo så gøre. Vi mindes så hvordan vi til stor overraskelse for jubilæumsholdet havde fået etableret et juletræ med elektrisk lys, flag og stjerner her ude midt i skoven. Men også om røveroverfald og at vi mødte selveste julemanden i form af den tidligere skovkusk, Frode Gustavsen. Knuds Hanne spørger nu meget ”uskyldigt”. Var der ikke noget med at Helge skulle fortælle H.C. Andersens historie, Grantræet? - Jo, det var der, men det ville jeg alligevel ikke være så slem at fortælle om, svarer fmd., men ok. Vi får så også lige historien om at vi kom til at høre om Helges bilproblemer i stedet for H.C. Andersens dejlige eventyr.

På trods af, at Helge respektløs har givet fmd. en snebold i nakken, er det nu alligevel dennes tur til at fortælle om den smukke sø, som vi er stoppet op i umiddelbar nærhed af. Vi ved ikke rigtigt hvad den hedder, siger han. Nogle kalder den Brændesø og andre Bregnesø. Man kan finde begge betegnelser på gamle kort, men visse folk holder altså stædigt fast ved at den *hedder* Brændesø fordi den ligger i Brændeskov. Andre siger, at dette ikke passer, navnet *er* Bregnesø, men det kan jo egentlig også være ligegyldigt, det vigtige er, at skovens folk passer og plejer den godt. Alle de graner, der var ved at komme op i mosen er nu blevet fjernet. Det samme er en række træer ovre på den modsatte side af søen, siger Helge med lidt beklagelse i stemmen. Der var syv i alt i én lang række, så jeg kaldte dem ”de syv søstre”, men de er altså også forsvundet sådan et efter et.

Vi fortsætter et kort stykke vej mod syd ad Tøtteruphusvej. Og måske netop navnet Tøtteruphus får Helge til at stoppe op og sige. ”*Skadefryd er ikke det værste man har*”. Vi får nu historien om Helges tidligere nabo på Tøtteruphus, som han ikke altid var lige enig med. Bl.a. kunne skovfogeden ikke lide Helges hund. Vi skal tilbage til den tid hvor Helge var kromand på Hotel Rebild Park, og samtidigt havde huset på Stendalsvej som sommerhus. En dag hvor

skovfogeden var inde på hotellet og få en kop kaffe, sagde Helge til ham: Jeg skal forresten ud i sommerhuset, men jeg løber derud. - Jamen så kan vi ”løbe” sammen, for jeg er på cykel, svarede skovfogeden. Det er fint, sagde Helge, og tog løbeskoene på. De fulgtes pænt ad et langt stykke vej. Helge løb ved siden af cyklen alt imens han tænkte: Du *skal* komme først til Tøtteruphus, men hvordan skal jeg bære mig ad? Chancen kom da de nåede til et sted, hvor der kommer to bakker lige efter hinanden. Her satte Helge spurten ind, for så er det altså, på en måske lidt sandet skovvej, bedre at løbe end at cykle. ”*Jeg nåede Tøtteruphus to meter før MB, slutter Helge, Åh, det var så dejligt*”.

Vores næste stop sker henne i vejgaflen ved Larsens Lind. Det nuværende lindetræ er dog af forskellige årsager det tredje af slagsen, men de har alle sammen fået navn efter en tidligere skovfoged Larsen, der boede henne på Tøtteruphus. Der har været to skovfogeder ved navn Larsen. Den Larsen vi her skal høre om, var skovfoged under Jens Hvass. Han var en meget flink og rar mand, siger Helge, men en flink skovfoged under Jens Hvass var ikke nogen god kombination. Dels blev han kuet, og dels ville Jens Hvass gerne have, at hans skovfogeder var næsten lige så magtfulde som ham selv.

Men var Larsen en flink mand, så var hans kone endnu flinkere. Helge fortæller bl.a. om hvorledes hun tog sig af husets skovfogedelever. Ja så godt, at selv Larsen engang blev gal over det. Selvom det ikke var hendes arbejde, gjorde hun ofte rent inde hos eleverne, og en dag, da der var særligt meget fejeskarn, tænkte hun ikke over at der måske også kunne være krudtstøv imellem dette. For at spare penge lavede eleverne deres egne patroner, og det kunne derfor næsten ikke undgås, at der også blev spildt krudt på gulvet. Så da Fru Larsen tømte sin fejebakke ind i kakkellovnen, sagde det bare bumm. Da blev Larsen sur.

Når vi vender blikket mod vest, ser vi ud over et åbent stykke land hvor der på langs af dette står en lang række flotte egetræer, som danner hegn mellem to af agrene. Men nu har en formastelig købmand inde fra Skørping købt jorden bagved og tilplantet denne med træer, så man ikke rigtigt kan se egetræerne stå for sig selv og danne et flot hegn, siger Helge. Det skal han ikke have ros for.

Der er nu kun et ganske kort stykke vej hen til Tøtteruphus, som vi dog går forbi og drejer ind til kanten af Havemosen. Her fortæller Helge om hvorledes der er blevet fældet en masse opvækst, bestående af både ener, graner og fyrretræer, således at mosen er kommet tilbage til det oprindelige, ligesom også søen er blevet rensset op. Dette projekt er en del af arbejdet med at få de gamle moser omkring Store Økssø tilbage. Vi vil længere fremme på turen komme til at se, at et endnu flottere projekt er sat i gang.

Ja, det var det Per, jeg har ikke mere at skulle have sagt, slutter Helge, mens han samtidigt ser hen på Tøtteruphus. Dette får os nemlig begge til at tænke på en tidligere beboer, der engang udtalte nogle bevingede ord, der var så ’flotte’ at de endog kunne bruges som indledning til en kronik. Skribenten fortæller nu om hvordan han var mødtes med skovfogeden, og hvorledes denne under en i øvrigt god og hyggelig snak udtalte: - ”*Han aner ikke et klap om træer*”. - ”*Nej, vel er han ikke forstmand, men han kender, om nogen, skovens sjæl helt ind til det aller-inderste*”, fortsatte skribenten dog sin kronik for egen regning. Og selvfølgelig var det Helge, der blev talt om. Af alle livets tildragelser vil der nok altid være nogle, der vil blive stående, og mon ikke, *han aner ikke et klap om træer*, vil være en af dem?

På den videre tur mod ejendommen ’Hedekrogen’ kommer vi også forbi stendyssen og den lave høj med resterne af den fordums så prægtige Stendyssebøg. Her fortæller Helge om hvorledes ’Hedekrogen’ så ud da den navnkundige Hede-Knud boede her, inden han på sine gamle dage flyttede over i det kønne himmerlandshus ’Bette Hedekrog’. Naturligvis skal vi også høre om Hede-Knuds meritter som hegnskytte, hvilket bl.a. havde til følge, at han gerne sagde til børnene: ”*Spar nu på kartoflerne, for kød, det har vi nok af*”. Og selvfølgelig skal vi da også lige til slut høre om den gang da nabokonen, Kirsten ”pest” i Knuds træsko.

Herfra går vi det korte stykke vej ned til Store Økssø, og når frem til denne mellem den gamle tørvegrav og stedet hvor man nu er ved at retablere det gamle moseområde. Indtil for kort tid siden var dette område tilplantet med birk og fyr og måske især sitkagran, men disse træer er aldrig rigtigt blevet til noget fordi vandstanden står så højt. Rold Skovs forfatter (hvad f.... er det nu han hedder, siger Helge), havde faktisk gennem mange år drømt om, at dette område skulle blive ført tilbage til sin oprindelige naturtilstand, hvilket han har skrevet om i bogen ”Rold Skov – Danmarks største”. Han havde bl.a. forestillet sig hvor flot udsigten kunne blive oppe fra langdyssen, der ligger oppe på det høje terræn bag ved mosen. At udsigten så er blevet endnu flottere fra bakken lidt længere henne, er en anden sag.

Helge fortæller, at man allerede tilbage i 1865 startede med at grave grøfter med håndkraft for at afvande mosen. Et arbejde som man fortsatte med helt frem til anden verdenskrig. Den gamle skovrider, Jens Hvass sagde engang i en tale: *”Jeg fortryder kun en eneste ting i min tid som skovrider i Rold Skov, og det var, at jeg tilplantede Store Økssø mose. Jeg kæmpede imod det på alle måder, men jeg fik besked fra Statsskovdirektoratet. Der var ingen diskussion, den skulle tilplantes”*. Dette var naturligvis af hensyn til den pligthugst, der var til tyskerne i alle skove i Danmark. Men nu kan han hvile fredeligt og roligt i sin grav. Nu er skoven kommet væk igen, og nu prøver man altså at få mosen tilbage. Om det lykkes er et stort spørgsmål, men man skal bare et lille stykke ind i brinkerne før vandet står helt op under overfladen. Altså et typisk fænomen for en højmose, så det kan da være at det lykkes, siger en forventningsfuld Helge, som nu vender sig mod tørvegraven på østre side af mosen.

Vi hører om hvordan disse forekomster blev udnyttet under krigen, og om hvordan man kørte med tipvogne ned i en grav, der efterhånden blev så dyb, at søen nu er hele 12 meter dyb, mens Store Økssø ”kun” kan præstere 7 meter. En af dem, der var med til dette arbejde, var den navnkundige Søren Sømand. Og dette får selvfølgelig Helge til at fortælle den herlige historie om da Frimuth Engelst og Jens Ørnebjerg kom i træde om hvornår Søren Sømand var død. Frimuth sagde 4 år, og Jens Ørnebjerg sagde 5. Dette blev ved i lang tid, lige indtil de endelig spurgte Sørenns ven gennem mange år, Elmer Møller Frederiksen, der sad for bordenden. *”A ska` ett ku` sæj`, om det er fir` eller fem aar si`en, han dø`e, men det er i hvert fald sejs aar si`en, han bløw` begravet!”*, svarede denne. - Mon der egentlig kan findes et bedre eksempel på ægte østhimmerlandsk lune? - Næppe!

Da der er sket det glædelige, at Pernille og Helge har fået familien forøget med et yndigt hunkønsvæsen, og da den lille Freja nu var blevet træt, bad Helge fmd. om at lede resten af turen. Og det ville denne da gerne. Vi følges dog ad videre rundt om søen, til vi når Stabelpladsen ovre ved Mosskov. Denne plads er nemlig stedet hvor vi denne gang har valgt at holde pause, samt indtage vores medbragte proviant.

Opgaven med at lede holdet tilbage til udgangspunktet var nu heller ikke særlig svær, idet den blot bestod i at gå under banen og derefter følge grusvejen hen langs denne til vi når det store sving, der går op mod skovridergården. Da vi tillige befinder lige ved Poul Lorenzens Lund er der således også basis for at fortælle lidt om både en fordums og en nutidig skovrider. Poul Lorenzen, der mod sin vilje *skulle* være skovdirektør under anden verdenskrig, men som på sine gamle dage vendte tilbage her til skoven og fik bolig hos sin datter og svigersøn henne på Teglgårdsmølle. Som nutidig statsskovrider har Bendt Egede Andersen overtaget embedet i 2004. Vi har haft lejlighed til at træffe ham et par gange, og har fået det allerbedste indtryk af en jævn og munter mand. Både hans fremtoning og påklædning fortæller, at han må være nok så meget til naturen som til kontoret. Det lover bare godt.

Efter denne snak fortsætter vi turen gennem den omtalte lund og kommer derved lige frem til en af lågerne ind til Skovhaven, hvor den helt store glæde var at konstatere, at selvom orkanen også her havde sat sine spor, havde alle de kæmpegranerne nede ved banen overlevet dette uvejr. Og tænk, det var ikke alle, der havde hørt om hvorledes skovrider Hintz plantede disse

graner sidst i 1800-tallet, og hvordan han på forskellige snedige måder måtte skjule det for sin foresatte, overfører Bruhn fra Århus, der ikke ville vide noget af disse nymodens granarter. Men det har de så nu, og hermed var skovturen så også slut for denne gang.

Tur 2.

Søndag den 17. april skulle vi på en såkaldt ”stormfaldstur” med mødested ved Pumpevejens p-plads ca. 400 meter syd for Rold Storkro. Selvom aprilvejret i Danmark kan være særdeles lunefuldt, havde det dog på denne dag valgt at vise sig fra sin allerbedste side, hvilket havde til følge, at der mødte ikke mindre end 92 deltagere op. Vi måtte dog fordele os ud over flere holdepladser, idet Pumpevejens p-plads var delvis blokeret med stakkevis af træstammer. Blot en enkelt eftervirkning af orkanen den 8. Januar.

Vi går straks op ad Pumpevejen, og halvvejs oppe i Troldeskoven kan vi både se og høre nogle store skovningsmaskiner i arbejde. Læg mærke til de store hjulspor, de laver efter sig, siger Helge. Disse siger noget om, at det virkelig er nogle maskiner, der vil noget. Man kan undre sig over hvorfor der bliver arbejdet på en søndag, men årsagen er, at oprydningsarbejdet er blevet overdraget til et skoventreprenørfirma, og som privat ansatte, må dettes folk godt arbejde om søndagen.

Vi er standset lige ved et stykke bøg, hvor man tydeligt kan se tre hulveje i skovbunden. Helge nævner, at forfatteren og præsten Mads Lidegaard har skrevet en bog om hærvejen, hvor han netop fortæller, at hærvejen fortsætter fra Viborg til Aalborg i tre forskellige spor. Dette er det ene af disse. Selvom sporet her deler sig i flere parallelle forløb, er det dog den samme vej. Det var nemlig sådan, at når sporet var slidt for dybt ned i jorden, ja, så lavede man bare et nyt lige ved siden af det gamle.

Lidt længere fremme, lige før Lerhulevej, stopper Helge igen op. På højre side af vejen var der et stort stykke med gran, som nu er væltet som pindebrænde. Det *var* så flot, siger Helge. Jeg snakkede med den gamle skovkusk Frode i går, fortsætter han. *”Ja, det ser jo galt ud, sagde Frode, men vi skal huske, at det under stormen i ’81 gik langt, langt værre. Der væltede seks gange så mange træer i Rold Skov i novemberstormen i 1981, som der gjorde nu i januar måned”*.

På en måde er det også flot at opleve naturens kræfter, siger Helge, men hvis man drejer hovedet og kigger ind i Troldeskoven, ja, så er der næsten ikke sket noget. Dette siger noget om at vore egne træer kan klare det meget bedre end de udenlandske. Grantræer hører sådan set ikke til i Danmark, de er ren og skær import. De har dog gjort det utroligt godt, og har skaffet meget arbejde, men der er for mange af dem. I dag går man således også mere og mere over til at plante løvskov.

Lad os gå en tur ind i Troldeskoven bare for sjov, siger Helge. En af de ting man lægger mærke til, er, at mange af disse gamle bøge er overgroede af den type lav, der ligesom danner en pels. Dette får Helge til at omtale, at én af de ting, der overraskede os meget ved at læse i de gamle papirer på Mosskovgård i forbindelse med Rold Skov-bogen, var, at træskomagerne altid gik efter de træer med mest lav på ved skovauktionerne i 1800 tallet. Umiddelbart skulle man tro, at det havde været lige omvendt, men de træer, som har denne specielle type lav, må åbenbart være de stærkeste.

Vi går også hen til det sted, hvor Prinsessetræet stod, indtil det knækkede over lige ved øjet i 1994 i en forholdsvis beskeden Sankt Hans storm. Helge bliver spurgt, om han ved hvor det stykke med øjet og messingpladen, som blev skåret ud af træet, egentlig er blevet af. Ja, det ved jeg godt, svarer han. Det ligger ude på Spillemandsmuseets lager i Fræer. Pernille og jeg var derude for ikke så længe siden, fordi jeg har foræret slagbænken og tøsebænken fra Ørnebjergbordet til Spillemandsmuseet. Ved den lejlighed sagde museumsinspektør Niels Jørn Østergaard. Vi skal også lige se til Prinsessetræet, for det skal vi have gjort noget ved. Vi skal til at udbygge museet, og så skal det stilles op. Da det var mange år siden at jeg havde set

det sidst, blev jeg faktisk forbavset over, hvor stort det egentlig er, men øjet havde jo trods alt en dimension, så en voksen mand kunne kravle igennem det, slutter Helge.

Og hermed var overgangen skabt til den næste historie. For selvfølgelig skal vi også af hensyn til nye deltagere høre historien om den tykke mand, der sad fast i træets øje, og derfor måtte hjælpes ud dulle for dulle ved hjælp af grøn sæbe. Også selvom Helge starter med at sige: "Åh ha, jeg gider ikke". Helge slipper ikke for dette "folkekrav".

Helge beder nu fmd. om at fortælle om dengang han var ene mand på skovtur med 137 smedemesterkoner som afløser for Helge selv. Og det gør fmd. da glad og gerne. Da denne beretning er ovre for syvogfirsindstyvende gang tager Helge ordet og siger: "*I går aftes var jeg på Hotel Comwell, Rebild Bakker og skulle holde festtale i selskabslokalerne med stor middag. Og der sad der 438 damer og én mand, og manden, det var mig*". "Ja, hvad siger du så", siger Helge og kigger hen på fmd., hvortil denne kun kan svare: "*Det var guf*".

Jeg nævner blot dette, fordi jeg gerne vil fortælle jer om engang Jens Hvass var ude at gå med damer fra Aalborg, fortsætter Helge. Disse damer skulle altså på ekskursion, men forinden havde de fået øl og brændevin, og så bliver sådan nogle damer altså snakkesalige. (Jeg siger jer, decibellerne i går aftes! At så mange damer kan tale så højt og så hurtigt og så meget på samme tid. Det er ganske utroligt). Nå, men Jens Hvass tog altså disse damer herop og stillede sig op foran dette træ, (som Helge nu peger ud for turdeltagerne). Og her følger så historien om dengang Jens Hvass holdt stævnemøde med spætten. Hvordan han foldede hænderne på ryggen og bad om, at den ville komme ud når han slog på træet. Det gjorde den, hvorpå han igen foldede hænderne på ryggen, kiggede op mod himlen og mumlede: "*Det skal du sgu ha tak for*".

Helge vil nu gå østover, hvilket får fmd. til at foreslå, at vi også lige bør gå igennem det store øjetræ, som står ved stien hen til Skovtårnet. OK, siger Helge, men så må du tage dig af det. Og tænk, næsten som på kommando går hele holdet gennem skovens vel nok største øjetræ, og det endda den rigtige vej fra øst mod vest. Hertil er der to ting at sige. Nemlig, at nu kan ingen få engelsk syge. Se bare med de tre prinsesser, hvoraf en blev gift med en franskmænd, en med en tysker og en med en græker. Nogen siger også, at træets kraft er så stor, at det er lige før vore kvinder kan blive jomfruer igen. Ja, dette er altså bare noget vi har hørt, men der var alligevel flere, der mente, at de hellere måtte tage en ekstra tur for en sikkerheds skyld. Efter denne konsultation hos skovens magiske kræfter går vi nu tilbage til Pumpevejen, hvorfra vi drejer mod syd og øst ad Planteskolevej og Storedalsvej, inden det går ned mod Stendalen ad Skørpingvej. Herligt at skovvejene efterhånden har fået navne, således at det er let at beskrive hvor vi har været.

Undervejs stopper vi dog op ved et stykke gran, som det er gået hårdt ud over under stormen. Her omtaler Helge den første storm i Rold Skov, som vi kender detaljerne på, nemlig julestormen i 1902. Det var bl.a. under denne storm, at det gamle stuehus på Teglgården brændte. Som et stort held for eftertiden, var der en dygtig fotograf, der optog en del billeder af skaderne i skoven efter denne storm. Bl.a. har vi et billede, hvor den daværende skovrider, L.F.E. Hintz og Timanden er med. I 1902 foregik alt med håndkraft, og det tog syv år at rydde op, mens man efter den store storm i 1981, hvor der faldt en betydelig større mængde træ, kunne gøre det på blot to år. Motorsaven og andre maskiner var kommet ind i billedet. Denne gang kan man formodentlig klare arbejdet endnu hurtigere.

På turen langs Storedalsvej er der bøgeskov på begge sider af vejen. Vi er nu i den centrale del af Rold Skov, siger Helge, og når man går i et område med bøgeskov, så kan man næsten med sikkerhed regne med, at der har været løvskov langt tilbage i tiden. Hvis det derimod er et område med gran, kan man være forholdsvis sikker på, at her har der været hede eller et område med få enkeltstående træer. Måske kan det også have været græsningsarealer for kvæget, fordi området her tilhørte forskellige godser. Her gik skellet mellem Store Restrup, Lundbæk, Kyø og flere andre. Efter at Staten havde købt Buderupholm i 1826 fortsatte de

private godser driften her, indtil forstråd Hansen forhandlede med disse godser, og fik tilkøbt jorden til Statsskoven, således at denne blev ét stort domæne fra syd til nord.

Danske træer er begavede, fortsætter Helge. De ved godt, at det blæser. Der er f.eks. ikke væltet et eneste træ her i løvskoven. Så langt er grantræerne ikke nået endnu, men de har jo også kun været her i et par hundrede år, og har ikke fundet ud af, at de skal sætte deres rødder længere ned i jorden. Omkring 1920 prøvede man et tysk princip for plantning af træer, nemlig det der hedder blandingskov. Eller som tyskerne siger, ständigwaldprincip for vedvarende skov eller mischwaldprincip for blandingskov. Det vil altså sige, at man planter forskellige slags træer mellem hinanden, og af forskellige aldre. I modsætning til her, hvor man renafdriver et stort område, fælder man kun træerne efterhånden som de er hugstmodne. I begyndelsen brød de danske forstfolk sig ikke om dette princip. Ikke fordi det ikke duede, men fordi det var tysk. Nu er holdningen imidlertid en anden, og for fremtiden vil vi komme til at se meget mere til områder med blandingskov.

Turen går videre ad Skørpingvej ned mod Stendalen. Undervejs kommer vi igen gennem et stykke gran som orkanen også har raseret. Her benytter Helge lejligheden til at fortælle om anvendelsen af det ødelagte træ. Meget af dette stormfaldstræ er ikke godt nok til at bruge som tømmer, da det både er bøjet og forstrukket i fibrene. Det vil derfor typisk gå til papirmøller i Sverige, men da Sverige er endnu hårdere ramt end os, medfører dette selvsagt store afsætningsvanskeligheder. Statsskoven holder endda igen med at sælge træ for at hjælpe de private godser af med deres. Det var tydeligt at se, at endnu før Statsskoven var gået i gang med at oparbejde træ, var mange arealer på de private godser fuldstændigt ryddede og træet kørt væk. Så når I ser et område som her, hvor træet er skåret op i korte stykker, så kan I godt regne med, at det ikke kan anvendes til andet end papirfremstilling, flis eller brænde, slutter Helge denne beretning.

Der var nu kun et ganske kort stykke vej tilbage inden vi kunne gå over færisten til Stendalens sydvendte skråning, hvor solen strålede med fuld styrke. Kunne vi mon have fundet et bedre sted for at holde pause? – Vi tror det næppe, for alle var i hvert fald hurtige til at slå sig ned i lyngen for at nyde både madpakke og det gode vejr i fulde drag. Meget utidigt blev Knud og Per denne gang sat til at kræve op. De opnåede det flotte resultat at besøge hele 13 personer, men tænk, da der efterfølgende kom en restant og betalte dem turafgiften, tog vore piger bare pengene og kom dem i deres egen pose. Det må være ren og skær misundelse.

Efter frokost går turen videre gennem Stendalen i nordvestlig retning. Og efter en tid vender Helge en sidste gang tilbage til at omtale de store storme i Rold Skov. Denne gang om stormen den 24/25 november 1981, der på dette tidspunkt var den kraftigste storm vi har haft i Danmark i nyere tid. En storm starter ved ca. 20 sekundmeter, en orkan ved ca. 32 sekundmeter, men der var vindstød på op til 65 sekundmeter i '81. Der faldt 20 års hugst den gang, og det er som tidligere sagt "kun" en sjettedel så mange træer, som der er faldet denne gang. Jeg oplevede selv stormen ude i Rebild Skovhuse da marken udenfor begyndte at løfte sig om formiddagen, således at der var en brun tåge af jord overalt. Om eftermiddagen blev det værre og værre. Man kunne høre hvordan træerne knækkede overalt i skoven. Et grusomt syn, men også en utrolig oplevelse, som man troede, at man aldrig ville komme til at opleve igen. Og så skete det alligevel i 2005, hvor det var nogenlunde tilsvarende på de steder, som blev ramt. Vi kan se resultatet i skoven hjemme hos os selv, hvor der er flere hundrede træer væltede, slutter Helge denne lidt vemodige beretning.

Vi fortsætter turen langs Stendalen og går derfra videre ad den stejle Vælderskovbakke op til Ørnevejen. Og da vi nu er på Ørnevejen skal vi naturligvis også høre historien om da Helge så en ørn. Historien er både god og spændende, men det bedste er dog, at Helge blev sat på plads af Jens Hvass, fordi han ringede kl. halv syv om morgenen, 'bare' for at fortælle at han havde set en kongeørn.

'Fmd. har fortalt en stor løgnehistorie', fortsætter Helge. – Dette udsagn skal ses i relation til at Helge senere fik for vane at tage Storkroens gæster med herop for at fortælle dem historien om ørnen, og det har således også relation til en lille dreng blandt gæsterne, der pludselig fik øje på et stort øjetræ, der står på den samme bakke, som hvor ørnen havde siddet. Fmd. sagde oppe ved det store øjetræ i Troldeskoven, at dette var skovens største, hvilket er ukorrekt, for sandheden er, at dette øjetræ er større. Vabe`ha`r, vabe`ha`r, siger Helge med et sejrssikkert udtryk i ansigtet. Men lad ham dog. Øjet er godt nok meget højt, men også meget smalt. Næh, se øjetræet i Troldeskoven, det er et træ, der vil noget.

Men spøg til side. Den sidste etape på dagens tur går først op over Vælderskovbakken, hvor vi desværre kan konstatere, at orkanen har været særdeles hård ved beplantningen. Herfra videre ad Brandlinien og forbi Promillevejen, således at vi til slut atter når frem til Pumpevejen. Her var der så blot tilbage at følge denne tilbage til vore diverse holdepladser. En dejlig og lærerig tur var til ende. Men de mobber i Rold Skovs Venner, og det er forbudt.

Tur 3.

Selvom søndag den 8. maj både var Mors dag, konfirmationssøndag og Skovens dag, sidstnævnte endda med flere arrangementer i Rold Skov og åbent for alle i den store og spændende Toft Skov, mødte der alligevel 74 deltagere op ved Conradsminde for at tage med Rold Skovs Venner på tur på Nørlund distrikt. Nærmere betegnet, Torstedlund Skov. Blandt deltagerne var der endog et par med fra Holland. Jo, jo, Rold Skovs Venner har skam ry langt omkring i denne verden.

Fra startstedet går vi straks mod nord ad vejen op mod Flyverstenen. Men kort tid efter stopper Helge op for at omtale det gamle Conradsminde glasværk. Glasværket eksisterede kun i nogle få år, siger han, og de, som har conradsmindeglass skal passe godt på dem. Selvom de blev produceret i ret store mængder, er de i dag sjældne og mange penge værd. Man nåede op på at kunne lave ca. 400.000 flasker på et år, hvilket måske svarer til dagsproduktionen på et moderne glasværk, som endda ikke er særligt stort.

Siden hen kom der savværk. Lige nu kan se et vandlager, hvor en del af de mange tusinde stormfældede stammer bliver oversprøjet med vand for at forhindre, at der går råd og andre dårligdomme i dem. Hvis jeg skal give et bud på hvor mange stammer, der ligger her lige nu, så vil jeg tro, at der ligger ca. 8.000, siger Helge. Jeg bygger det på, at der ude i Rebild Skovhuse lå ca. 10.000 stammer efter stormen i 1981. I øvrigt er Nørlundfonden blevet ekstra hårdt ramt, idet en stor del af savværket nedbrændte for ganske nylig. Dette giver selvsagt store problemer med at få det stormfældede træ skåret op. Det vil vare længe inden man kan producere igen, og man har derfor måttet søge hjælp hos andre savværker.

Turen fortsætter videre ad Sortemosevej til den gennemgående skovvej, som kaldes Linien. Her drejer vi til højre og fortsætter frem til det skovspor, der går ind til Flyverstenen. Selvom vi nu er i maj måned, arter vejret sig denne gang som var vi i april. Skiftevis sol og byger, men heldigvis mest sol. Vinden kommer fra nord, ja faktisk helt oppe fra ishavet, og dette betyder, at vi undervejs ind ad skovsporet ikke bare får en regnbyge, men kommer til at gå i haglvejr, således at alt det grønne pludseligt bliver klædt i hvidt. Ifølge Käthe var haglene så store som hønseæg, men Käthe er jo også tidligere skolelærer.

Helt inde ved Flyverstenen holder vi en lille pause mens det værste uvejr driver over, hvorpå Helge fortæller den tragiske historie om de 11 allierede flyvere, som blev skudt ned på selve Der Führers fødselsdag den 20. april 1945. Vores mangeårige medlem, Frode Pedersen, kan også fortælle sin version af hændelsen, idet Frode er her fra enen og var, som en af de første inde ved nedstyrtningsstedet. Det var ikke noget kønt syn, som Frode kan berette om, og på os andre virker det ekstra stærkt når man hører historien fra et førstehåndsvidne. Der er ikke

noget at sige til, at det må have gjort et voldsomt indtryk på en 11 års knægt, som Frode var den gang.

Fra Flyverstenen går turen igen ad Linien mod øst til vi når frem til Hyldestedvej. Her siger vi farvel til Else, Birgit og Hanne, som af forskellige årsager kun deltager i den korte version af turen. Resten af holdet fortsætter mod nord ad Hyldestedvej og derfra igen mod øst ad Skydelinien. Her stopper Helge igen op for at fortælle nogle forskellige træk fra Nørlunds historie. Vi starter med at høre om hvorledes Dronning Margrethe 1. ville have det første Nørlund brudt ned, ”*Thi det var bygt som røverskjul og ej et herresæde*”. Vi hører ligeledes om flere af Nørlunds andre ejere op gennem tiden. Peder Lykke, Ludvig Munk og Ellen Marsvin. Det var Ludvig Munk, der genopførte Nørlund efter at Skipper Clement havde brændt det ned under Grevefejden i 1534. Ludvig Munk og Ellen Marsvins datter, Kirsten Munk, var født i 1598 og blev senere Kong Chr. 4.s brud til venstre hånd. Kirsten Munk fik 11 børn med Chr. 4. mens det 12. vistnok var med en tysk rhingreve. Det blev Chr. 4. så sur over, at han forstødte hende og lod opsætte en mindesten over misforholdet i slotsparken til Frederiksborg Slot. Et sælsomt mindesmærke, som står der endnu i dag.

I 1700-tallet kom Nørlund ind under stamhuset Store Restrup. Dette var oprettet af Christian Frederik Levetzau, eller ’General Ligeud’ som han også blev kaldt fordi alle hans veje skulle være snorlige. Det er også Levetzau, der har anlagt de mange diger vi ser overalt i skoven. Der findes ikke mindre end 25 km. diger i alt, eller en strækning som kunne række helt op til Aalborg. Levetzau var således en meget fremsynet mand, idet digerne blev anlagt længe før fredskovsforordningen kom i 1805. Helge nævner også, at Christian Frederik Levetzau var blandt de fire adelsmænd, der som vinterbolig byggede de fire ens palæer, der nu kendes som Amalienborg. Det var efter Christiansborgs brand i 1794, at palæerne blev overtaget af kongehuset og gjort til kongelig residens.

Christian Frederik Levetzau blev også kaldt ’Den onde Greve’ og det siges, at da han døde og skulle begraves, blandede fanden sig i ligtoget, så hestene ikke kunne trække vognen op over bakken til Sønderholm kirke. Kusken tog derfor at hjul af vognen således at fanden selv måtte lægge ryg til og agere ”fjerde hjul”.

Efter nogle år blev Store Restrup overtaget af en fjern slægtning, Iver Rosenkrantz-Levetzau. Denne er også værd at omtale, bl.a. fordi han prøvede at forgifte kongen. Under en rejse til København indlod Iver Rosenkrantz-Levetzau sig i en sammensværgelse mod Kong Christian 7. Han fik det lod, at det blev ham, der skulle dræbe kongen ved hjælp af gift, og det gjorde han ved at give kongen en kop chokolade, som han havde hældt giftpulveret i. Men uheldigvis for kammerherren havde kongen bemærket, hvad han havde gjort, og bød ham i stedet at drikke chokoladen, hvilket han måtte gøre. Vel vidende hvad der ville ske, skyndte han sig ud til sin vogn, og lod kusken køre nat og dag for at nå hjem til Restrup. Da han ankom, og karetdøren åbnedes, var der endnu liv i ham, men han døde, inden han kom i seng. Nogle siger, det er en overlevering. Andre mener, at der er bund i historien.

Den fortsatte tur går stadig mod vest, men nu ad Vaseholmvej, hvorfra vi efter en tid drejer til venstre ad Røverhulevej. Det er også lige nøjagtigt det mål, som vi har sat os for at finde.

Helge havde nemlig forlods stillet i udsigt, at han *måske* også kunne finde en røverstue her i skoven, og det kunne han altså. Ligesom røverstuen ovre i Statsskoven, er denne også et kæmpestort jordfaldshul, som i både størrelse og dybde ikke står tilbage for søsteren ovre øst på. Her på stedet findes der endog en hel række, men godt nok mindre huller lige efter hinanden. Af hensyn til de, som ikke ved hvad et jordfaldshul er, nævner Helge lige de kemiske forhold, hvor humussyre nedbryder kalken i undergrunden, således at ”låget” bogstaveligt talt falder ned og dermed danner et større eller mindre hul i terrænet.

Helge omtaler også, hvor dejligt det er, at Nørlunds skove er blevet meget åbne for publikum. Engang var de faktisk mere lukkede end de var på Lindeneborg. Man havde en skovrider, som ikke brød sig om turister, og ej heller at samarbejde om at beskrive skovens historie. Helge

husker, at skovrideren under en jagt i Statsskoven blev kaldt hjem fordi Nørlund brændte. Dette skete om formiddagen, men allerede om eftermiddagen stod skovrideren der igen, til nogen forundring for selskabet. Det var dog heldigvis heller ikke selve slottet, der var brændt, men de lade- og staldbygninger, der den gang lå langs med landevejen.

Sluttelig siger Helge, at han faktisk ikke ved, hvorfor stedet her bliver kaldt Røverstuen. Måske er det fordi man ikke vil stå tilbage for at man har en røverstue ovre på Buderupholm. Der er ikke nogen historier, der fortæller om røvere på dette sted, ligesom der er ovre i Statsskoven, men mange røvere holdt i øvrigt til her i denne side af skoven. Johs. V. Jensen kunne fortælle, at når han kørte igennem Aarestrup, stod der her ofte en af de gamle røvere ved navn Anders Nørager. Han var blevet så senil efter sit lange fængselsophold i København, at han stod ved vejkanten og råbte: *"Det er kongen, det er kongen, det er kongen"*. Det var faktisk det eneste han kunne sige.

Efter forslag fra Jens Larsen og flere andre, er det nu også blevet tiden for at holde frokost, idet der, som en eftervirkning fra stormen findes en mængde stød i skovbunden. *"Kan I ikke se, at de er der for at vi skal holde frokost her"*, siger Jens. Så det gør vi da bare.

Da Røverstuen er denne turs yderpunkt, vender vi nu næsen mod syd og går et stykke vej tilbage ad Røverhulevej. Men for at variere ruten går vi denne gang ud over Vaseholm hvor ved man uvægerligt kommer ned i et ret sumpet område, der med rette bærer navnet Kobløderne. Men da vi kan se, at skoven og dermed det høje terræn ikke er så langt borte, vælger vi dog at passere området ved at hoppe fra tue til tue. Mon der var nogen, der fik en sok?

Vel kommet op på tørt land stopper Helge op en sidste gang og siger, *"Vi skulle ellers gå tørskoet i dag, og så skulle ØP. absolut jage os ind gennem sådan noget der"*. Helge retter dog straks sig selv, idet han nu siger, *"Nej, det var ikke helt korrekt. Jeg tror nok at det var mig selv, der sagde, at vi skulle gå den vej"*. Skribenten tror dog, at de var lige gode om det! Hvis vi havde haft gummistøvler på, fortsætter Helge, ville vi have forceret hele området, for der nede ligger et af de smukkeste kildeområder i Rold Skov. Nemlig det, der hedder Kalkværket. Det gør det, fordi man der brød kalk i gamle dage til det kalkværk, der lå oppe ved Conradsminde. Kalkværket er et sted, hvor der kommer meget få mennesker, og området er næsten urskov. Det er så flot, så flot, siger en betaget Helge.

Og så er der her, som det eneste sted i Rold Skov, naturlig skovlind. Der var en periode på næsten 8.000 år, hvor der var lind i Danmark, og i de 6.000 af disse regerede både eg og lind. Bøgen var slet ikke kommet endnu. I dag er der kun 28 lindetræer tilbage i Rold Skov, som alle sammen står her på stedet. Jeg kan kun anbefale, at I selv går ind og finder dem, når de er sprunget rigtigt ud, slutter Helge sine beretninger for denne gang.

Herefter fortsætter turen op ad Nordre Brovej til vi når Mastemosevejen. Der er så blot tilbage at følge denne, idet den leder os lige direkte ned til Conradsminde. Atter engang kunne vi sige, at vi havde haft en dejlig dag. Vi slap med en enkelt alvorlig byge, men de mobber altså stadig i Rold Skovs Venner, og det er altså stadig forbudt.

Tur 4.

Turen den 12. juni var arrangeret som en aftenur. Noget, der ikke sker så tit, og hvor var vi altså bare heldige med vejret. Regnen havde stået ned i stænger i tre dage, men sidst på dagen klarede det op, og der blev det skønneste sommeraftensvejr. Men det forudgående regnvejr kunne dog godt give turledelsen anledning til bekymrede miner. Mon ikke de fleste ville beslutte sig til at blive hjemme denne gang? Men nej, der mødte ikke mindre end 79 personer op på den nye parkeringsplads, der er anlagt lige i nærheden af Kovrsbækken. Måske var det fordi vi havde lokket med en overraskelse, at der kom så mange. Hvem ved? Men mere herom senere.

Turen skal forløbe gennem både det lave og høje område langs Lindenberg Ådal på nordsiden af hulvejen op til Rebild. Altså via Ravnkilde og videre som den helt store rundtur op over Ørnebjerg, Brunebakke og Ravnkilde Bakker. Vi går derfor straks ind ad den grusvej, som går mellem Lars Kjærs Hus og Kovrsbækken. Men vi har dog ikke gået ret langt før Helge stopper op for at fortælle om stedet. Bækken har sandsynligvis fået sit navn efter en gammel møller ved navn Koger, der drev en vandmølle her på stedet helt tilbage i 1500-tallet, siger han. I dag aftegner Kogers Mølle sig dog blot som en forhøjning i terrænet, der viser det sted, hvor mølledammen i sin tid var stemmet op. Der lå antageligvis 14 møller fra Lindenberg Ås udspring syd for skoven og op til Egholm Slot, herunder også en mølle ovre ved Tingbæk. Mølleren på Tingbæk var sur på Koger, men ikke på hans kone. De kom endda så godt ud af det sammen, at de besluttede sig til at slå Koger ihjel, hvorpå de satte ild til møllen. Kogers mølle blev således den sidste på dette sted, men tingbækmølleren og Kogers kone blev begge henrettet for mordbrand.

Kovrsbækken er den tredje mest vandrige kilde i Nordeuropa, kun overgået af Lille Blåkilde og Blåhøl lidt længere nordpå. Den kommer op i engdraget ovre i Stendalen som hundredevis af små sumpkilder, som alle sammen er med til at føde Kovrsbækken. Den gamle skovrider Poul Lorenzen omtaler i skriftet ”Rebild og Rold” en kilde kaldet Marivæld. Altså med andre ord, Maries Væld. Helge er ikke utilbøjelig til at mene, at det netop er Kovrsbækken, som Poul Lorenzen taler om. Dette begrundes han med, at krybskytten Lars Kjær og hans kone Marie netop boede i huset her lige oven for. Poul Lorenzen kunne vældig godt lide Lars Kjær og Marie, også selvom Lars var krybskytte. Så det er en meget nærliggende tanke, at han har kaldt kilden Marivæld efter Marie.

Lige nedstrøms den gamle mølledam kan man stadig se en smal betonbro hen over bækken. Nogen siger, at det skulle være en akvædukt, hvilket dog er usandsynligt. Ganske vist førte både de gamle romere og andre folkeslag deres vandledninger hen over broer, men det kræver dog at vandet kommer fra et højereliggende terræn. Og hvorfor i alverden skulle man dog også føre en vandledning hen over en vandrig kilde?

Turen fortsætter nu hen mod Pallisdal, og på vejen derhen beder Helge alle om at samle en lille sten op fra vejen og tage den med sig. Hvad mon han nu har for? Såmænd intet andet end at vore medlemmer skal kaste ”Drøskast”. På gamle målebordsblade kan man se, at dette sted er betegnet med navnet ”Drøskaast”, siger Helge. Hvis der i tidligere tider var sket noget forfærdeligt som f.eks. et mord eller selvmord, ”drøssede” man i form af at kaste en sten eller pind på det sted, hvor det var sket. På den måde sørgede man for at den dårlige ånd blev nede i jorden og ikke forfulgte nogen.

Der findes flere drøskast i Rold Skov, men ifølge vores dejlige heks, Dannie Druehyld, er dette drøskast det helt rigtige. Så jeg synes, at vi skal have det bygget yderligere op, siger Helge, og opfordrer dermed alle til at kaste deres sten ind i dyngen, hvad alle så selvfølgelig også gjorde. Som kvittering for medlemmernes drøskast diverterer Helge med sin muntre fortælling om dengang heksen fik kørekort. Hvordan hun ”truede” den motorsagkyndige til at give sig det efter at hun havde dumpet 13 gange, og hvordan hun alligevel skulle have Helge til at bakke sin bil ud af indkørslen.

På vores videre tur passerer vi alle gennem den smukke Ravnkilde. Nogle ude i vandet og andre på rækken af de trædesten, der er lagt ud for at lette passagen. Da alle er ovre, stopper vi op for at høre lidt om denne og flere andre kilder i Rold Skov. Men især om den ret store sten, der står midt i det smukke kildeområde. Dette er en sten, som jeg holder så meget af, siger Helge. Når vi kommer lidt længere frem, kommer vi hen til gården Bundgaard hvor jeg har oplevet at besøge den gamle kone, Ellen. Hendes mand havde en hvid kop stående bag ved stenen, og hver dag gik han hen og drak en kop vand i troen på at det var helsebringende og at han skulle få et godt og langt liv. Ellen troede ikke på sådan noget tøjeri og pjat, og det

viste sig da også, at han blev 54 og hun blev 92. Ja, ja, er der en deltager, der siger, hvornår var han død, hvis ikke han havde gjort det? Og det kan der jo sådan set være noget om. Der starter nu en længere travetur, idet vi skal tilpasse tiden til turens højdepunkt, som altså stadig er en hemmelighed, fordi det skal være en overraskelse for turens deltagere. Vi går gennem ”møllen” henne ved Dybdal og herfra starter så den rundtur op over Ørnebjerg, Brunebakke og Ravnkilde Bakker, som er nævnt i indledningen. Rundturen slutter da vi igen når frem til bakkekammen med udsigt ud over Gravlevdalen. Her er lige stedet, hvor vi kan nyde vort aftensmåltid i nogle helt uovertrufne smukke omgivelser. Men forinden da skal vi dog ikke snydes for et par muntre historier om den gamle filur Jens Stovverup (Stubberup) fra Gammel Skørping.

Først en historie, som Frimuth Engelst altid fortalte i festligt lag. ”Jens Stovverup var kommet til gudstjeneste ovre i Gravlev Kirke, hvor han havde fået plads oppe på første række. Men da Jens var en gammel mand begyndte blæren at presse lidt på, og på et tidspunkt var han nødt til at rejse sig og liste ud, hvilket skete lige i det øjeblik hvor præsten messede oppe fra prædikestolen: *”Du arme synder, hvor går du hen?”*. Jens Stovverup vendte sig da om og sagde: *”A ska` lige ud å pes, a kommer snart igen”*.

Men så er der også historien om da Jens Stovverup optrådte på TV hos Volmer Sørensen. Vi skal tilbage til omkring 1960, hvor Volmer Sørensen rejste rundt i landet med et show, som han kaldte ”Kvit eller Dobbelt”. Konkurrencen gik ud på at lade de forskellige byers borgere gætte nogle spørgsmål, således at man enten var kvit eller kunne ende med at vinde 10.000 kr. I Skørping bestod panelet af skovrideren, apotekerens frue, stationsforstanderen – og så Jens Stovverup. Efter det 5. spørgsmål sad der kun Jens Stovverup tilbage, og da Volmer Sørensen var en påholdende mand, som gerne ville redde de 5.000 kr. som Jens allerede havde vundet, måtte han presse Jens flere gange før denne indvilligede i at tage det sidste med også.

Dette spørgsmål var anderledes, idet Volmer Sørensen havde medbragt fire smarte piger fra København, som nu blev stillet op på scenen. Tre piger med bar overkrop og en med ryggen til i det bare ingenting. Volmer Sørensen prøvede at stresser Jens Stovverup, men få sekunder før tid sagde denne: *”A har det, a har det. Det er den de spiller hver nøjorsdaw fra Wien – Radetzky-march”*. Hvordan kunne du dog gætte det?, sagde en fortvivlet Volmer Sørensen. *”Ja, det ved a et, sagde Jens, a kiggede bare på de tre og så hende den å`en, og så fik a lige pludselig så`en en lyst”* *”Og så sagde det bare: Trada dada dada, trada dada dada”*.

Efter et særdeles hyggeligt aftensmåltid er tiden nu ved at nærme sig, hvor vores overraskelse skal afsløres. Vi går derfor igen ned på grusvejen og drejer til højre hen mod Bundgaard. Men inden vi når så langt stopper Helge op en sidste gang, idet vi nu er ved at nærme os foden af Ørnebjerg. Dette giver ham lejlighed til at fortælle om den gamle kunstnerkoloni. Specielt om Hans Nikolaj Hansen, der senere byggede den store ”stråtækte pragtvilla” med stort atelier oppe på toppen. Villaen brændte i 1945, men lige i nærheden af ruinen står en mindsten med Hans Nikolaj Hansens navn og årstal, ligesom der er hugget en hjejle i stenen. Hjejlen var H.N. Hansens yndlingsfugl, nu er den ikke mere så almindelig her på Ørnebjerg, men den er bevaret på den måde, at en del af familien tog navneforandring til Hjejle.

Sluttelig skal vi høre noget om Agnes Slott-Møller. Jens Ørnebjerg har fortalt, at han engang sad model for Agnes Slott-Møller herude i dalen, men lige pludselig var helvede løs, fordi hun havde mistet en meget kostbar rubinring. Der blev sendt masser af folk ud i engen, og de ledte og de ledte, men ringen var og blev væk, så måske ligger den derude den dag i dag. Var det mon noget for Rold Skovs Venner at tage gummistøvlerne på og indlede en større eftersøgning?

Bestyrelsen havde i sin visdom fundet ud af, at denne tur ikke bare skulle være en aftentur, men også en fugletur med nattergalesang og meget andet godt. Et enkelt medlem tvivlede dog stærkt på, at vi overhovedet ville få en fugl at se, endsiges høre, thi dertil snakker Rold Skovs Venner alt for meget. Så var det at vores allermost lyse hoved fandt ud af, at det kan vi da

bare gøre noget ved. Vi må alliere os med en falkoner, for en fugl, det ska` de sgu da både se og høre. Efter lidt hemmelig telefonkontakt via mobilos fortsætter holdet ad vejen op bag om Bundgaard, og her var overraskelsen så åbenbar for enhver, for ned af skråningen kommer falkoner Frank Skaarup Hansen gående med sin flotte fugl i favnen.

Af praktiske årsager bliver vi enige om gå et stykke af vejen tilbage til det forholdsvis åbne areal mellem Pallisdal og Lars Kjærs Hus, da dette vil være et ideelt område for en sådan flyvning. Her byder Helge velkommen til Frank Skaarup Hansen og siger ham tak fordi han ville komme og vise sin falk.

”Frank Skaarup Hansen er jo en af de få falkonerer vi har her i Danmark. Han er så meget falkoner, at det er blevet et fuldtidsjob – næsten. Vi har kendt hinanden i mange år, og jeg kan huske, da du første gang kom og fortalte mig om falkejagt. Rold Skovs Venners bestyrelse fik så lige pludselig den gode idé, at lave en overraskelse her i aften. Nogle troede, at det var røverne fra Rold, og jeg troede, at det var noget helt tredje (gjorde du dét Helge), men det var altså Frank og ikke mindst falken der. Fortæl os lidt om det!”

Ja, vi kan gå lynhurtigt et par tusinde år tilbage til yngre jernalder. Siden da har vi mennesker drevet falkejagt her i Norden, indleder Frank sin fortælling. Det startede for ca. 4-5.000 år siden, formentlig i Sydøstasien, og grunden var udelukkende at få noget mad. Man kan kun gætte sig til hvordan det hele er startet. Man har set en vild rovfugl fange et vildt dyr, og da man var godt sulten, så har man tænkt, hvis nu man kunne skræmme rovfuglen væk fra byttedyret, ja, så kunne man selv få dette at spise. Dette er formentlig starten, og det er jo sådan, at vi mennesker går og spekulerer over tingene, og hvis vi kan få nogen til at lave lidt for os, det vil sige hest og hund på daværende tidspunkt, og så få en falk til at fange lidt mad til os, ja, så er vi allerede der henne, hvor vi kan sidde lidt mere ned og hygge os sammen med familien. Jeg tror, at det er det, der er begyndelsen til det hele.

Den falk, jeg har taget med i aften, er en lannerfalk. Den kommer fra Sydeuropa og er udbredt helt ned til Sydafrika. Vi har helt sikkert haft én lannerfalk, der satte sig nedovre på Bornholm fordi den var blevet træt. Men datidens ’naturbeskyttelseslov’ var sådan, at hvis man så noget sjældent, ja, så var det med at få det slået ihjel og få det udstoppet, så man kunne vise det til efterkommerne. Så man skød øjeblikkeligt falken, og man kan se den på Zoologisk Museum i Århus den dag i dag. Det har ændret sig meget med den miljøpolitik vi har nu. Nu er det med at bevare de sjældne ting i stedet for at få dem i sprit, eller få noget puttet op bag i dem, så de kan holde sig konserverede.

For at have en rovfugl i det hele taget i fangenskab her i 2005, så er der meget kontrol på. For det første skal der være en mikrochips i fuglen, der skal udtages en blodprøve, der skal være en fast ring på, der skal en tilladelse til fra den stedlige politimyndighed, vi skal have en tilladelse fra miljøministeriet, og vi skal have en tilladelse fra justitsministeriet for at vise det jeg gør i dag. Så det er et meget kontrolleret dyrehold, og det er vi glade for, fordi, hvis det ikke var det, så havde vi formentlig været visket ud af tavlen. Vi havde ikke overlevet, det var jo sådan, at rovfuglene har været utroligt meget trængt.

Da kongehuset nedlægger falkoneriet i 1809 på Frederiksberg, (man havde der en falkoner-gård), da gav hofjægermesteren ret til at man måtte efterstræbe de danske rovfugle pga. at man ikke havde mere at bruge dem til. Før skulle man passe på dem, fordi kongen måske kom i tanke om, at han ville have en af de fugle. Ja, så var det altså noget som enevælden stod for. Man eksporterede nogle af disse rovfugle, bl.a. har Solkongen af Frankrig fået adskillige jagtfalke, og på daværende tidspunkt var kongehuset i besiddelse af dele af Sverige, Norge, Island og Grønland, hvor der kommer nogle virkelig flotte fugle fra, bl.a. jagtfalken, stor duehøg, kongeørn og vandrefalk. Dem kunne man så bytte eller handle med, eller man kunne give dem væk, så man havde et godt partnerskab.

I 1809 havde kongehuset dog været i krig med både den ene og den anden, og kassen var ved at være tom. Krudtet var opfundet og det var betydeligt nemmere at holde dette tørt og være

parat til at skyde, end det var, at holde falken i flyvekondition. Dernæst har de en dårlig vane, de er ikke loyale overfor kongen, så uanset om det er en konge eller en husmandssøn, så gør de nøjagtigt det, der passer dem. De kan finde på at sætte sig op på et hustag og sidde der i flere timer. Man kan så stå der og råbe efter den, for man kan ikke sætte en ny falk i luften, før den anden er taget ned. Jeg tror også, at det var en af grundene til at kongehuset sagde, at det her, det må vi opgive.

Grunden til at det gik så galt med de der rovfugle, det var jo at vi fik den gode gamle Flitsprøjte hvor der blev puttet DDT i, og så kan det ellers nok være, at rosenbedet fik en omgang. Man er jo altid efter landbruget, og det er vi også den dag i dag. Men det var ikke altid landbruget. Den gode gamle Flitsprøjte inde i villahaverne fik ikke for lidt, pulveret stod omkring os, og man mente, at det der hvide pulver, der hed DDT, at det var noget af det fornemste giftstof man nogensinde havde opfundet, for det kunne slå alle insekter ihjel, og det var ikke giftigt for vi mennesker.

Det havde bare den ulempe, at det ophober sig i rovfuglene, for de er sidste led i fødekæden. De mister evnen til at reproducere sig selv. De lagde tyndskallede æg, og det gjaldt bl.a. vandrefalken. Fra at der var flere hundrede par i Norge og Sverige, så var der bare 14 par tilbage, der ikke var i stand til at reproducere sig. Der var så heldigvis nogle biologer og ornitologer og den svenske stat, der sagde, at det må vi gøre noget ved. De samlede alle æggene og sendte dem til Danmark til en falkoner oppe i Tårs, som fik dem klækket, og så genudsatte man dem på den måde.

Ellers har vi jo bare hentet de her rovfugle ude i naturen ligesom vi skulle bruge dem til. F.eks. fra 1943 og til 1950, altså på syv år, gik staten ind for at få rovfuglene væk fra vores natur, for de spiser jo det vildt, som vi skal have op i gryden. De tager jo selv. Hvis man tager ud på den jyske hede, og sidder med seks børn og syv høns, og duehøgen så kommer og tager den ene høne og de seks andre holder op med at lægge æg, ja, så er det jo mandens pligt, at gå ud og slå den duehøg ihjel. Så det blev sådan en national opgave, at få rovfuglene helt væk fra naturen. Når vi mennesker sætter os noget for, ja, så bliver det altså til noget, så på de syv år, da skød og fangede og forgiftede vi 107.668 blandede rovfugle, og det var lige fra ørn til dværgfalk. Så hvis man i fyrrene skød en ørn, så var man en national helt, man kom simpelthen i avisen, afbilledet hvor man stod med ørnen hvor man havde skudt den, og med geværet ved siden. Hvis man skyder en ørn i 2005, så kommer man også i avisen, men så er man en national skurk. Så der er jo ikke langt fra at være helt til at være skurk. Sådan er tiden jo så foranderlig.

Men vi skal jo have den her fugl i luften, fortsætter Frank Skaarup Hansen. Jeg har taget en falkelokke med. (En læderring hvori lokkemaden er anbragt. red.). I middelalderen var menneskene betydeligt hårdere, for i hvert fald brugte de en hestesko. Den har den ulempe, at hvis man skulle være så uheldig at ramme fuglen med hesteskoen, når man svinger den rundt, så er det vel ikke nødvendigt at uddybe resultatet af det. Så derfor er vi gået over til en blødere model, og vi er jo også blevet lidt blødere som mennesker her i 2005, sådan lidt mere følelsespræget.

Jeg har taget lidt mad med til hende, og jeg har monteret en radiosender på det ene ben. I dette øjeblik er der syv kirkeugler i Himmerland, der flyver rundt med en radiosender på ryggen, og de kommer til at flyve med disse i de næste tre år, fordi der kører et projekt på kirkeuglen for at finde ud af hvorfor den forsvinder ligeså stille fra vores landskab. Det kører som et forskningsprojekt via Skov- og Naturstyrelsen. Senderen er monteret med en lille sele på ryggen og kan sende i et år, således at man kan finde ud af hvor den er om dagen, hvor mange der bliver slået ihjel, hvor mange der drukner, og så videre. Så det er noget man anvender over det hele, lige fra isbjørn og jærv og hvad der ellers har ligget for, og det har vi falkonerer taget til os, så vi også kan pejle.

Jeg har jo sagt, at det er rovfuglen, der bestemmer, så når jeg slipper hende løs, kig godt på fuglen, det *kan* være sidste gang vi ser hende. Hvis falcken forsvinder og jeg også er væk, så må I have en god søndag aften, og kom rigtig godt hjem.

Frank Skaarup Hansen gør nu lokkemaden klar mens han samtidigt fortæller om hvad han anvender til dette formål. F.eks. en lille kylling. Han viser os også, at naturen er så viseligt indrettet for fuglenes vedkommende, at blommen er ”tryllet” ind i kyllingen og sidder fast på tarmen, således at kyllingen kan optage sin næring direkte fra blommen. Frank slutter med at fortælle lidt om sine træningsmetoder, og nu er øjeblikket endelig kommet hvor vi skal have det alt sammen at se i praksis.

Og sikken en oplevelse. Hvor er falcken en imponerende flyver, og hvor var det fantastisk at se, hvorledes et menneske kunne styre en sådan ”vild” fugl nøjagtigt som det passede ham. Faktisk kunne han styre den lige ned over vore hoveder så man følte, at vingspidserne strejfede ørerne. Et kort øjeblik var fuglen tilsyneladende forsvundet op over Ørnebjerg, men kom så tilbage i et mægtigt dyk, og endelig fik den lov at tage sit bytte som belønning for den flotte opvisning.

Tak for en god oplevelse. Rold Skovs Venner kan i hvert fald ikke påstå, at de var på fugletur uden hverken at se eller høre en fugl. En flot finale på forårets ture var til ende, og der var så blot tilbage, at vandre den korte tur tilbage til bilerne. Og dog, to af skovens venner fik en ekstra oplevelse. Som de sidste tilbageblevne oppe hos Frank, fik de nemlig lov til at røre ved falcken. Det er nu ikke enhver, der har strøget en falk ned over brystet, vel Käthe.

Og tænk, de mobbede heller ikke ret meget på denne tur. De delte endda en fyraftensøl oppe i Rebild, vistnok på Røverstuen.

Tur 5. Silkeborgturen.

Søndag d. 18. september drog 62 glade deltagere ud på en 2 dages tur til Silkeborg-skovene. På vanlig vis havde Hanne og Knud arrangeret den praktiske del af turen. Herunder at de fleste af deltagerne skulle møde ved Nordjyllands Kunstmuseum i Aalborg, mens de øvrige skulle samles op i Haverslev, således også vor kære turleder med viv.

Præcis på det fastsatte tidspunkt ankom der en flot dobbeltdækkerbus fra Tylstrup Busserne med vores chauffør, Jørgen ved rattet. Snart var bussen stuvet og turen kunne starte ad en rute, der efter Haverslev gik ad mindre veje forbi Pigernes Kro i Onsild, videre over Skals Å og Nørreå og forbi Fussingø Gods, hvor vores tidligere skovrider, Uffe Laursen nu holder til. Eggen er utrolig smuk, og netop her fortæller Helge om, hvorledes H.C. Andersen nøje har beskrevet dette sted, så man næsten skulle tro, at det var lavet som en turbeskrivelse for os. Årsagen til, at vi kører netop denne vej, er, at Jørgen er fra Bjerringbro-egnen, og snart efter passerer vi da også forbi de store pumpefabrikker i Bjerringbro og videre forbi Tangeværket og langs Tange Sø til Århus-Viborg landevejen. Vi skal nu blot forbi Grauballe og Silkeborg, før vi når ud til Sejs, hvorfra vores første travetur skal starte.

Den samlede tur er delt op i fire etaper, som Helge forlods så flot har beskrevet:

Søndag den 18. september 2005 om formiddagen:

”Udgangspunktet er den dejlige hede ved Sejs med hedebackerne Sindbjerg og Stovbjerg. Herfra kommer vi ind Nordskoven ved Silkeborg, hvor vi følger smalle stier på toppen af bakkedragene, hvorfra der er storslåede udsigter til Højlandets skove og søer - ikke mindst fra Louisehøj og Dronningestolen. Turen slutter i udkanten af Silkeborg.”

Som skrevet står, går vi da også straks over banen i Sejs og videre ud over heden. Som det ene af de to nævnte ”bjerge” vælger vi at bestige det 103 meter høje Sindbjerg. Vejret er ikke

det allerbedste. Det støvregner og er lidt koldt, men alligevel er der en smuk udsigt til det 99 meter høje Stovbjerg, søerne og ind over Sejs. Fra Sindbjerg går turen videre langs de høje bakker, der løber langs Gudenådalen mod nordvest. Helge beder os bemærke det manglende stormfald på denne egn. Træer som fyr, birk og især eg gror godt trods den sandede jordbund. Vi passerer Engdal og gør derpå stop oppe på bakketoppen Louisehøj. Således kaldet efter et besøg af ”skovkongen” Frederik VII og hans kone til venstre hånd, Louise Rasmussen - også kaldet grevinde Danner.

Turen går videre gennem et stykke bøg, hvor Helge stopper op for at fortælle om Silkeborgskovene i almindelighed. Og, som en god ting, er det lette regnvejr nu helt ophørt, hvilket i øvrigt til al held også kom til at gælde for resten af den samlede tur. Jeg må erkende, siger han, at Silkeborgskovene nu er større end Rold Skov. Dette er sket, fordi de efterhånden er vokset sammen med de store plantager ude mod vest. Det er nemlig sådan, at man har vedtaget, at hvis en åben bræmme er under 100 meter bred, så betragtes skoven som at være sammenhængende. Jeg skrev jo den bog, som jeg kaldte Rold Skov – Danmarks største. Hvis jeg engang skal skrive en tilsvarende om disse skove, ja, så er den jo nødt til at skulle hedde: Silkeborg Skovene – Danmarks allerstørste.

Vi skal senere møde nogle meget store grantræer, men allerede her får vi et første indtryk i form af en kæmpe, kæmpestor gran i et vejkryds. Turen fortsætter ad Ulvehovedvej, hvor vi møder nogle flere af slagsen. Som tømmer kaldes de Oregon Pine, men er i virkeligheden den art, som hedder Douglas graner.

Som noget efterhånden sjældent, kommer vi forbi en gammel savgrav, hvorpå vi så blot mangler at passere Birkehøj, Knuden og Langdal Ås, før vi til slut kan nyde det smukke syn ud over landskabet oppe fra Dronningestolen. Herfra er der et ganske kort stykke vej ind til Silkeborg, hvor bussen venter på os for at køre os ud til Almind Sø. Her skal vi spise vores medbragte mad, før vi skal ud på eftermiddagsturen. Om den skrev Helge.

Søndag den 18. september 2005 om eftermiddagen:

”Nu skal vi gå en tur i Vesterskoven syd for Silkeborg, hvor turen starter fra Almind Sø. Kort efter starten kommer vi til den flotteste allé af graner i Danmark – kæmper, der er over 40 meter høje. Videre går turen gennem Knagerne – en smuk gammel bøgeskov – til et meget kuperet område, der slutter med den betagende udsigt fra Frederiks den Syvendes Høj. Nu er det ned ad bakke til bussen og indkvartering på Låsby Kro med efterfølgende middag.”

Denne tur kom nu ikke til at forløbe helt som planlagt, men hvornår gør Rold Skovs Venners ture i øvrigt det? Årsagen er, at formiddagsturen nok har taget lidt længere tid end beregnet, samt at det allerede er begyndt at værke lidt i benene pga. de høje bakker. Vi deler derfor atter denne tur op i to halvdele, men dog således, at den starter som planlagt med at gå ind til alléen med de store graner.

I starten ligner Vesterskoven så mange andre skovparter, men snart dukker der den ene store douglasgran op efter den anden. Til slut danner disse den vel nok flotteste og mest imponerende allé, man kan finde noget steds i Danmarks skove.

Helge fortæller, at disse træer er omkring 120 år gamle, og at de på disse år har nået en højde på mellem 40 og 50 meter. Et andet sted i skoven findes der endda et træ, som er over 50 meter højt. Ret imponerende når man betænker, at denne højde faktisk svarer til Aalborgtårnets. Det er også imponerende, at se så mange store graner på ét sted. Hjemme i Skovhaven har vi blot to træer af denne størrelse. En grandis og en douglas. Det skal dog siges, at ”vores” douglasgran så til gengæld er tykkere end disse.

Helge beretter også om, hvorledes der i forbindelse med en TV-optagelse blev fældet et enkeltstående af disse kæmpetræer. Man var selvfølgelig interesseret i at kende den nøjagtige højde, hvorfor der blev sendt bud efter en fagmand, der kunne betjene en ”Løvengreen”. Et

måleinstrument, som kan udregne vinkler og højder helt nøjagtigt. Dette tog dog lidt tid, og bagefter skulle Helge også prøve. Men lige meget hvor meget han anstrengte sig, kunne han ikke få toppen af træet med grundet de andre træer. Det kunne jeg da heller ikke, indrømmede den unge mand, så jeg lagde bare en ½ meters penge til.

Da historien er færdig, replicerer ØP og siger at der ikke er noget, der hedder en Løvengreen. Løvengreen er fabrikantens navn, men måleinstrumentet hedder en teodolit. Som ingeniør med kendskab til sligt, har han jo ubestridt ret, men det er bare sådan, at man i daglig tale blandt forstfolk siger en Løvengreen. Ak ja, sådan er der så meget.

Det var egentlig meningen, at turen nu skulle have fortsat ned gennem Knagerne og derfra videre over til Frederik VII's Høj. Dette undlader vi, idet vi i stedet går tilbage til bussen og lader denne transportere os over til vestsiden af skoven.

Her går der, lige over for indkørslen til gården Nørlund, en ret stejl skovvej ind i skoven lige syd for Falddal. Denne følger vi et stykke vej mod øst, til vi har den 123 meter høje bakke på højre hånd. Og har det før gået opad, så bliver det for alvor mærkbart på det sidste stykke af det skovspor, der nu slynger sig i en stor bue op til højen. Belønningen får man dog i rigeligt mål i form af den flotte udsigt, der er ud over landskabet. En kongelig udsigt, må det vel være. Dette var så dagens turprogram. Vi skal nu bare bevæge os ned til bussen og lade et par mand hjælpe den ud på vejen, for nu skal vi på kro. Låsby Kro.

Efter en lidt besværlig udlevering af nøgler og anvisning af vore værelser, skulle vi samles til en dejlig middag kl. 18.30, som bestod af lakseforret, oksesteg m. krølfedt og glaserede løg samt en isdessert. Og var maden god, ja, så var stemningen det ikke mindre. Det er næsten ikke til at få ørenlyd, når Rold Skovs Venner er samlet om et godt bord. Alt sammen noget, der gør, at en sådan aften er væk på ingen tid. Og dog, de mest udholdende samledes senere i et andet lokale til en kop godnatkaffe og måske endda en lille én som tilbehør. - Skribenten husker det ikke.

Havde middagen været fin, ja, så kunne morgenbordet til fulde leve op til dette niveau. Valget af Låsby Kro var "ikke det værste", vi havde gjort på denne tur. Men, men... det handlede jo ikke bare om at sidde på kro. Vi skulle nu ud på den næste tur, om hvilken Helge skrev:

Mandag den 19. september 2005 om formiddagen:

"Fra Låsby Kro går det efter morgenmaden med bus til Himmelbjerg. Vi skal lige besøge H.C. Andersens Bænk, inden vi begynder nedstigningen fra Himmelbjerg til Julsø. Her følger vi den kønne sti langs med søen til Svejebæklund, og her finder vi et sted i det fri, hvor vi kan spise den medbragte mad."

'Bakke ned og bakke op'. Dette er titlen på en gammel FDF sang, og heldigvis starter dagens tur som denne sang begynder, nemlig med at bussen kører os op på det 147 meter høje Himmelbjerg, hvorfra der altså kun er én vej tilbage, og det er nedad uanset retningen. Vi gør dog som Helge skriver: Starter med at gå hen og sætte os på H.C. Andersens Bænk. Her fortæller Helge lidt om vores store digter, og om hvordan byen Silkeborg er opstået som følge af, at brødrene Drewsen i 1844 anlagde deres papirfabrik på dette sted, netop fordi Gudenaens rigelige vandstrøm var basis for en god energiforsyning.

Naturligvis stopper vi også op henne ved udsigtstårnet, hvor der selv fra foden af dette er en formidabel smuk udsigt ud over Søhøjlandets fantastiske terræn med dets blanding af bakker, søer og skov. Men ikke nok med det, stemningen bliver yderligere forstærket, idet Kai Vagner Jensen pludselig finder mundharpen frem og bl.a. spiller H.C. Andersens "Jylland mellem tvende have" og "I Danmark er jeg født". Smukt var det, ja så smukt, at alle vore deltagere

Helges smukke tegning af Himmelbjerget. (Turens logo)

rent spontant sang med på melodierne. Selv da Jensen stoppede, var der nogle, som fortsatte med at synge.

Nu er tiden så kommet, hvor vi skal begynde nedstigningen ned mod Julsø. Vi har dog ikke gået ret langt før Helge stopper op ved et ret specielt område, nemlig 'Bryllupslunden'. Det er her på stedet en skik, at et brudepar kan få lov til at plante en eg samt få sat et skilt med deres navne på ved siden af. Det var jo så nok ikke meningen, at Knud skulle spørge: "*Skal de så også selv fælde det, når de skal skilles?*".

Den videre tur fortsætter nu direkte ned til Hotel Julsø, der ligger umiddelbart ved søbredden. Stedet var lukket for vinteren, men vi kan dog fortælle, at det var her, at der først var indrettet det museum for Jodle Birge, som nu er flyttet op i rejsestalden på Rold Gammel Kro.

Turens næste etape følger nu den kønne sti langs sydsiden af Julsø. Vi kommer forbi Stigballe Vig og snart efter når vi frem til det område af Rye Nørre Skov, der ejes af FDF og som kaldes Sletten. Helge overlader derfor turledelsen til fmd., som efter en opsamlingspause lader turen fortsætte langs søbredden en tid endnu, før vi går op på det høje terræn, hvor selve de store lejrområder befinder sig.

Det er noget ganske særligt for fmd. at få lov til at fortælle noget om FDF netop her på stedet, herunder også Aalborg FDF som netop på denne dag, den 19. september, fylder 100 år.

Begyndelsen til det store lejrområde udgjorde beskedne 16 tdl., som blev købt for overskuddet fra den første Marselisborglejr i 1926 i Hørhaven ved Århus. Formålet var at oprette et uddannelsescenter for de unge ledere. I dag fungerer stedet også som FDF's center for lands- og andre lejre, idet man har købt flere landejendomme til. Bøgebjerg, Limbjerggård, Æblegården og hvad de ellers hedder alle sammen, såsom Svend Aages Mark og Anders Peters Skov. Denne udvikling har bevirket, at området nu andrager ca. 250 tdl., alt sammen som en skøn blanding af skove med åbne sletter ind imellem.

I en sådan gruppe som vores, er der selvfølgelig også tidligere spejdere til stede. Både blå og gule samt KFUM og KFUK. Dette kunne jo ikke andet end give anledning en god snak om forskellige, men også fælles oplevelser. Ja, nogle oplevelser havde endog været så fælles, at der kom adskillige ægteskaber ud af det. Et par stykker af disse var endda repræsenteret her på holdet, så det var jo flot.

Den vestligste af FDF's ejendomme er den, der hedder Æblegården, hvor der bl.a. er inspektørbolig, sejladscenter og det ene af FDF's tre museer. Det er her, vi møder vores bus, der skal køre os et sted hen, hvor vi kan spise vores lette frokost, som er leveret med fra Låsby Kro. Vi aftaler, at køre fra Svejbjæklund til det lille færgested ved snævringen mellem Julsø og Borre Sø, men med Anders "på hjul" i egen bil og i hvert fald til skribentens forundring, kører vi op gennem Æblegården og ud på en rundtur, hvor vi kører i blinde og må vende flere gange. Vi endte faktisk så langt ude mod øst, at vi til slut fandt en egnet plads, som lå lige oven for Bryllupslunden. Altså omtrent der, hvor dagens tur startede, men det var jo sådan set fint nok. Alle blev mætte og var tilfredse.

Målet for eftermiddagens tur var af Helge planlagt til at skulle foregå som nedenfor beskrevet. Hør blot hvad han skrev:

Mandag den 19. september 2005 om eftermiddagen:

"Vi fortsætter fra Svejbjæklund, og nu befinder vi os i Sønderskoven. Snart kommer vi til den smukke sti langs Borre Sø, som vi følger et stykke, indtil vi drejer op i skoven for at finde en

af landets allersmukkeste søer - Slåensø. Vi går rundt om søen og op til Kongestolen. Udsigten over søen, Sønderskoven og Borre Sø er betagende. Ved H.C. Andersens Ås venter bussen os, og inden hjemturen til Aalborg, gør vi lige holdt i Silkeborg, hvor der er noget, som Knud og Hanne vil vise os."

Men også i dag må vi af tidsmæssige årsager korte den planlagte tur lidt af. Vi kører således næsten direkte ind til sydsiden af Slåensø. Men også kun næsten, idet vi skal ned af en ret stejl skrænt for at nå frem til søbredden. Halvvejs nede går der en skovsti hen til det højdepunkt, som kaldes Kongestolen, og tænk, der var seks obsternasige personer, som ikke ville adlyde og følges med Helge derhen. De ville bare gå deres egne veje og gå direkte ned til søen. Synes du vel, at man kan det Pernille? Vi mødtes dog alle igen henne ved søens vestside, hvorfra vi så fulgtes pænt ad resten af vejen rundt om søen.

Turen omkring Slåensø er ca. 4 km. lang, og hvilken tur. Bare så smuk, så smuk. Det meste af den anlagte sti ligger hævet et par meter over vandspejlet, således at man kigger lidt ned på det blanke vand. Nogle steder er der frit udsyn, mens det andre steder sker imellem bladhanget på de frodige løvtræer, der findes overalt i dette område. En god oplevelse var det, og en flot finale på den del af turen, der gik ud på at trave. Og dog. Der findes også en H.C. Andersens bænk i denne del af skoven. Denne var der enkelte af deltagerne, som efterfølgende lige smuttede op for prøve af, inden vi skulle tilbage til Silkeborg.

I Silkeborg kører vi direkte ned i det område, som før rummede den gamle papirfabrik. I dag er området fuldstændigt forandret og indrettet som en kombination af fabriksmuseum, boliger, kulturhus, cafeer og meget andet. Og ikke nok med det. Vandløbet, som løber forbi stedet, er blevet kunstigt omdannet til en rivende elv ved hjælp af store og mindre sten, således at man nærmest føler sig som hensat til en af de norske byer, hvilke som regel er anlagt ved netop en fossende elv. Der var her afsat lidt tid til at gå rundt i området og måske spise en is eller pølse, se på ænder og ellers bare nyde synet af hvor flot man kan forandre en gammel og nedslidt bydel til noget godt. Det kunne vi lære noget af i Aalborg.

Der var nu blot tilbage at lade bussen køre os tilbage til vore respektive mødesteder. Første hold i Haverslev, hvor så også de første farvelknus blev uddelt med tak for en måske lidt hård, men også rigtig god tur. Denne ceremoni kunne efterfølgende gentages i Aalborg. Både knus og tak og bekræftelse af at turen havde været en stor oplevelse for os alle. Tak til Hanne og Knud for tilrettelæggelsen, og tak til Helge for ledelsen af turen. - Det var jer tre, som trak læsset.

Efterskrift: Det var ikke helt forkert, at det havde været en lidt hård tur. Selv garvede Rold Skov Venner havde ondt i bentøjet i tre dage. Silkeborg skovene er betydeligt mere kuperede, end Rold Skov er det de fleste steder.

Tur 6.

Selvom turlederen godt nok stadig mobber, må man sige, at han havde sammensat et program for turen den 16. oktober, der var helt unikt og hvor utroligt det end lyder, helt anderledes end vi har prøvet før i de nu snart 19 år vi har travet Rold Skov tynd.

Miseren gik på, at der i programmet stod, at vi skulle parkere ved Stationen i Skørping, men at starten skulle gå fra Torvet. Alle, eller næsten alle, mødte naturligvis op ved Stationen, hvor der efterhånden var samlet en flok på 101 personer. Ingen havde dog set Helge, hvorfor fmd. måtte til at ringe til ham. Der udspandt sig nu en disput, om hvor vi egentlig skulle møde og starte turen. Man kan ikke sige, at vi var enige, men da samtalen var slut, stod Helge blot 15 m. borte og var ved at dø af grin. Så var vi 102.

Vi går nu hen til hjørnet ved Hotel Rebild Park, hvor Helge indleder med at sige. Jeg har besluttet, at I skal have en stor overraskelse i dag. Vi skal se noget, som vi aldrig har set før,

det er ganske nyt i Rold Skov. Vi skal også se noget, som er meget gammelt i Rold Skov. Og måske har jeg endda en tredje overraskelse, som jeg har gået og gemt på i alle disse mange år, og sagt, at en dag hvor fmd. er sød og flink, så vil jeg vise ham det.

Vi skal ikke se så meget af skoven i dag. Det skal handle om den lille særprægede by, der hedder Skørping, og dens forhold til omegnen. Den 19. september 1869 kørte toget her for første gang. Vi er lige gået forbi et lille hus. Det lå der også den gang, ligesom der lå et andet hus et par hundrede meter længere henne ved navn Sverrihus. På den plads hvor der nu er bank, lå gården Sverrigård, som pga. naboskabet kom til at lægge navn til Stationen. Gården blev senere lavet om til købmandsgård. Det var alt hvad der var, men i løbet af ganske kort tid opstod der en by, og den skal vi kigge lidt nærmere på i dag.

Vi starter turen med at gå mod syd ad Møldrupvej, men snart efter går vi til højre for at følge den sti, der løber umiddelbart øst for jernbanen. Efter en tid stopper Helge op for at vende tilbage til at fortælle lidt om anlæggelsen af banen. Man startede lige efter krigen i 1864 og besluttede sig til at stationen skulle ligge nord for skoven, således at man havde den som stødpude hvis fjenden igen skulle angribe landet. Men dog ikke så langt oppe som i den del af sognet, der nu hedder Gammel Skørping.

Vi er lige gået forbi en dæmning hvor banen ligger højt oppe. Man kan godt forestille sig hvor stort et arbejde det har været at skulle bygge en sådan dæmning fortrinsvis ved hjælp af skovle og trillebørene. Vi står netop ud for en vold, der stadig findes inde mellem træerne. Denne er faktisk den vold hvorpå tipvognene kørte jorden frem til byggeriet af jernbanedæmningen. Ja, der findes endda to volde, så det har været en stor sag, først at skulle bygge disse, og derpå den egentlige dæmning til banelegemet, hvortil jorden altså skulle transporteres videre i kraft af manuelt arbejde.

Vi fortsætter vores tur langs banen til vi når frem til den store parkeringsplads ved de veje, der går under banen til Bregnesø og Tøtteruphus, eller mod øst til Dragmosen. Her omtaler Helge nogle af alle de mange gode ting Jens Hvass har lavet i Rold Skov. Bl.a. den asfalterede Møldrupvej og pladsen her. Men nu er det jo blevet historie. Det er ikke så længe siden, at Jens Hvass' kone Gitten døde. Helge har modtaget et brev fra en af sønnerne, hvori denne takker Helge for deltagelsen ved begravelsen. Han skriver bl.a., at huset i Hasseris er solgt og at en epoke hermed er slut. Og det er fuldstændigt rigtigt, siger Helge. Den mand har gjort så ukristeligt meget for Rold Skov – og også Gitten i øvrigt. Det er blevet historiske personer nu, og familien har ikke længere tilknytning til Rold Skov.

Men her er altså én af de ting vi kan takke ham for, og nu skal vi hen og se på det jeg gerne vil vise jer, og som I aldrig har set før. Lige før vi begiver os videre, spørger en lidt forsagt stemme: *Skal vi den vej?* - *Ja, det skal vi da*, lyder svaret. Så bliver stemmen lidt mere modig og siger: *Jeg vil lige sige. Ja, allermest af hensyn til Helge. Det er altså her vi skal møde på novemberturen. Så ved du det!* - Hvorfor morede deltagerne sig mon over det?

Som nævnt i indledningen, er dagens tur kun delvist planlagt som en tur i skoven, hvorfor den første del skal forløbe som en stor rundtur syd og øst om Skørping. Vi går derfor tværs over Møldrupvejen, hvorefter vi snart når frem til den sydlige ende af Dragmosen. Her standser vi op et kort øjeblik, men fortsætter så turen ind til den forholdsvis nye bålhytte, som er bygget i samarbejde med skolen i Hellum. *Hvad siger du så?*, spørger Helge. *Var der ikke noget med, at der sidder en bjørn på taget?*, svarer den adspurgte med tanken henledt på martsturen. Hvis dette skulle være én af de tre overraskelser, kan man jo godt sige, at her fik Helge så sit første nederlag. Men det skulle det jo nok heller ikke.

Derimod var det næste, som Helge ville vise Rold Skovs Venner, en virkelig nyhed. Vi har bevæget os lidt ind mod byen, og pludseligt dukker der en helt nyanlagt sø frem. Dette er noget, som Statsskoven har lavet, siger Helge. Det er meget flot, og man kan da sige, at de ejendomme, der ligger i umiddelbar nærhed, har fået deres ejendomsværdi en del forøget. Hvis nogen spørger om hvad søen hedder, må jeg svare, at det ved jeg ikke. Jeg tror ikke den

har noget navn endnu. Et medlem foreslår, at den kunne hedde Spejlsøen. Søen står nemlig fuldstændigt blank som et spejl i det smukke vejr vi er velsignet med på denne tur.

Husene her i den sydlige udkant af Skørping kaldes Farveladebyen. Skørping udviklede sig på den måde, at man hurtigt udbyggede hovedgaden op gennem byen. Senere kom der en parallelvej mod syd, der blev efterfulgt af den første egentlige udstykning, som netop var det område vi nu befinder os lige i nærheden af. Disse huse havde så mange forskellige farver, at bydelen næsten kun kunne komme til at hedde Farveladebyen.

Der findes faktisk en sø mere i dette område, hvor der oprindeligt var anlagt en række grøfter. Disse var meget dybe, men nu har man altså udnyttet alt det vand, der var i disse og har lavet søerne i stedet for, slutter Helge sin fortælling om dette nye rekreative område i Skørping.

Vi skal dog ikke gå ret langt før Helge stopper op ved den gamle skovfogedbolig, Egehuset. Dette var et af skovfogedhusene fra Lindeneborg, hvor skovfoged Pedersen boede i næsten 50 år. Denne havde en fantastisk samling af udstoppede fugle. Jeg tror, der var 160 forskellige, siger Helge. Han manglede kun hvid stork, sort stork og trane. Tidligere var dette område lukket land, men nu kan man købe det for 2,2 millioner kroner, men så får man også mange fine huse at kigge på, siger Helge lidt ironisk om det byggeri, der skal opføres i det tidligere skovområde vest for Egehuset.

Her i Egehuset boede omkring 1880 enkeskovriderinde Fru Lund, som havde sommerpensionat, fortsætter Helge. Skørping var blevet sådan et sted, hvor man tog til, ligesom Skagen og Sæby. Berømtheder som forfatterne Schandorph, Buchholtz og fremfor alt, Herman Bang begyndte at tage hertil om sommeren. Helge fortæller nu historien om da Herman Bang her i Egehuset skrev sin roman, Ludvigsbakke. Om hvordan han i denne ville lade en generalinde sige "*afskydelig*", hvilket to gange af forlaget blev rettet til "*afskyelig*". Det siges, at Herman Bang græd, da forlaget havde rettet ordet for anden gang.

Efter endnu nogle betragtninger om Herman Bangs liv og færdene her i Skørping, går vi nu op på Jægersborgvej hvor vi straks drejer til venstre ned mod Jægerslund ved hjørnet af Jyllands-gade. Her fortæller Helge, at Jægerslund var bygget som skovriderbolig for Lindeneborg Gods, og at det senere blev enkegrevindesæde for enkegrevinde Elisabeth Catharine Schimmelmänn. Nu bor der nogle meget flinke mennesker, siger han, og jeg er så glad for, at de har så meget sans for tingene, at de reparerer hegnet omkring ejendommen i den samme flettede udformning, som det altid har haft. Skal det laves rigtigt, skal det laves af enebærgrene, men så kan det til gengæld også holde i 100 år.

Da Helge er færdig med sine betragtninger om hegnet om Jægerslund, kommer den helt store overraskelse. Rold Skovs Venner skal for første gang ind på ejendommen. Ja, helt ind på pladsen foran selve Jægerslund, idet Helge har truffet aftale med husets nuværende beboere, Per B. Kyvsgaard og frue, om at vi må komme på besøg.

Huset er bygget i 1900, så det har været den gamle lensgreve, der har bygget det, indleder Helge sin fortælling om stedet. Det blev bygget som skovridergård, og her boede der en skovrider, der hed Carl Weismann. Denne måtte dog forlade sit embede, fordi han blev uenig med lensgreven om et forstligt spørgsmål. Striden handlede om at lensgreven ville have fældet et bestemt træ, hvilket Weismann overhørte et par gange. Da lensgreven for tredje gang bad skovrideren om at fælde træet, sagde Weismann: "*Det går over min forstlige ære at fælde det træ.*" Hertil svarede lensgreve Schimmelmänn: "*Det går over min lensgrevelige ære, at have en skovrider, der ikke gør som jeg siger!*" Og dermed var Weismann fyret.

Vi skal nu op til året 1927, som var det år hvor enkegrevinde Elisabeth Catharine Schimmelmänn flyttede ind. Hendes næstældste søn, Heinrich Carl Schimmelmänn havde 5 år forinden overtaget Lindeneborg. Han skulle egentlig have overtaget hovedgodset Ahrensburg nede ved Hamborg, men ville altså hellere have Lindeneborg. Samtidigt overtog han en løs gæld på en million kroner, hvilket var mange penge den gang. Men han fik styr på det hele og blev

Danmarks mest velhavende mand. Jeg har kendt ham, siger Helge, og jeg syntes vældig godt om ham.

Senere kom der en ny skovrider ved navn H.P. Stougaard til at bo her. Stougaard var en stor mand, siger Helge. Ikke fordi han var så høj, men bred og lidt duknakket, således at skikkelsen godt kunne sammenlignes lidt med en bjørns. Stougaard kunne også være lidt indelukket og svær at få en historie ud af. Det lykkedes dog for Helge at få noget at vide om de den gang ret ukendte røvere fra Rold, og Helge fortæller nu historien om hvordan han blødte Stougaard op ved at beundre en reproduktion af et billede, der hang på hans kontor. Helge blev endda inviteret med ind i Stougaards private stue, hvor det originale billede hang. Fra den dag var de to mænd kommet på bølgelængde.

Det var spændende at besøge Jægerslund, men vi må sige tak for synet og fortsætte turen, som nok engang går ad Jægersborgvej, idet vort næste mål er et besøge Marilyn Monroe.

Den rigtige Marilyn Monroe var en dejlig dame fra Amerika. Vores Marilyn Monroe er en lige så dejlig bøg, der står på østre side af Jægersborgvej. For at det ikke skal være for let at finde hende, begynder Helge derfor at fortælle om nogle aldeles ligegyldige bøgetræer på vestsiden af vejen. En enkelt deltager kan dog ikke styre sig, og går over til damen for at beundre hendes aldeles dejlige attributter. Dette får resten af selskabet til at følge efter og nu kommer historien om at det faktisk er Rold Skovs Venner, der har navngivet træet, hvilket skete i 1997 da Helge skulle skrive årsbogen, ”Navnkundige træer i Rold Skov”.

Vi gør faktisk nu, som der står i ovennævnte årsbog: *”Fortsætter du 500 m. frem til den første vej på venstre hånd og går ned ad denne, kommer du til en fredet eventyrskov af gamle flerstammede Rold Skov bøge. Bevoksningen er en af skovens store seværdigheder”*.

Det er lige her, vi vælger at holde frokost. Vi har senere hørt mange af turens deltagere udtale sig om, at det var et ualmindeligt dejligt sted at gøre dette, og at det i det hele taget var en ualmindelig dejlig tur. Men det var nu også et ualmindeligt dejligt vejr.

Efter denne pause fortsætter vi igen turen ad samme vej, men i modsætning til beskrivelsen i årsbogen fortsætter vi forbi de to T-kryds til henholdsvis venstre og højre og kommer dermed frem til trekanten ved Purkerhus. Her går vi så et ganske kort stykke ud ad Fræervejen hvorpå vi drejer til venstre mod nordvest op gennem Nordre Purker.

Efter en tids vandring stopper vi op ved nogle særdeles smukke troldeagtige bøge. Ja, så smukt er området, at den ”rigtige” troldekov oppe i Vælderskoven faktisk ikke kan være med. Skønheden blev yderligere forstærket af, at træerne trods dette års fortsatte sommerlige temperaturer, nu endelig var begyndt at antage efterårets gyldne farver.

Der står endog et øjetræ lige ved vejsiden, så Helge er ikke sen til at opfordre folk til at gå igennem. Men husk, siger han, det skal være fra øst mod vest. Hvor er det nu lige øst og vest befinder sig?

Stedet her er faktisk det man i gamle dage kaldte den Lille Troldekov, siger Helge. Jeg tror nok dette opstod omkring 1928, da fotografen Sigvart Werner kom hertil og lavede et hæfte om Rold Skov. Det var et prisværdigt stykke arbejde og dejligt at have i dag, fordi man derved kan se, hvordan store dele af Rold Skov så ud den gang. Jeg er i besiddelse af dette hæfte. Men en dag var jeg ved en tilfældighed hos en antikvitetshandler, og dér var det. Jeg kunne godt købe det, og jeg betalte for det i dyre domme. Jeg *måtte* have det fordi jeg vidste, at en god ven af mig havde fødselsdag, og jeg vidste, at det var det bedste jeg kunne give ham, fordi han er meget interesseret i Rold Skov. Så det fik han, selvom jeg syntes, at 20 kroner var mange penge. - Der skal nu nok sættes et beløb foran de 20 kroner, men skribenten har hørt, at vedkommende er meget glad for hæftet.

I forbindelse med stedet her, omtaler Helge også tegneren og forfatteren Achton Friis, der, sammen med maleren Johannes Larsen, bl.a. har skrevet det store vidunderlige værk, ”De jydys land”. I forbindelse med dette arbejde besøgte de også Rold Skov, hvor tidligere stats-

skovrider Poul Lorenzen da tog dem med herud til den Lille Troldekov. Dermed blev denne faktisk mere kendt end den ”rigtige” troldekov. Nu er det dog lige omvendt.

Vi skal nu bevæge os ned i forstadskvarterene til Skørping. Vi skal dog lige høre Helge fabulere lidt over det provinsielle liv, der tidligere herskede i byen. Kromanden Frimuth Engelst havde endog foreslået Helge at skrive en bog om Skørping. Bogen skulle være dybt ironisk, og titlen skulle være: *”Afholdenhed og Kristendom var ikke deres lykke”*.

Helge ville også engang skrive en fremtidsroman sammen med sin gode ven, tegneren Jess Larsen. Historien skulle foregå i 2007, hvor to ældre herrer efter lang tids fravær vender tilbage til den vidunderlige by, Skørping. Der udspinder sig her en helt grotesk historie om hvad der foregår på værelse 7 på Gjæstgivergården. Hvordan Jess Larsen dør af det, og hvordan Helge skulle forestå hans begravelse nede i Frugthaven. Noget med at kisten skulle glide ud i søen ad en sliске, der var smurt ind i brun sæbe. Bogen udkom aldrig, hvilket nok også var klogt, idet den uundgåeligt ville have omtalt flere af byens spidser.

Vi fortsætter nu vores tur ned gennem Skørpings østlige boligområder, hvor vi selvfølgelig lige stopper op ved Frugthaven, således at vi gennem synet af søen i den store have selv kan lade fantasien råde.

Der var nu ikke langt ned til Skørping Station. Her sluttede turen og én ting er helt sikkert, det havde været en tur af de store på mange måder. Stor tilslutning, gode oplevelser, godt vejr og sidst men ikke mindst, godt humør med meget drilleri. - Eller var det monstro mobning?

Tur 7.

Turen den 20. november blev lang, men god. Nogle af deltagerne sagde 13 km, andre blot 11,5. Vi havde fastsat mødestedet til at være på den store parkeringsplads på Møldrupvej lige før Skovhaven. Her mødte der 97 personer op, men vi skulle blive flere endnu.

Efter den sædvanlige velkomst gik turen straks langs banen, hen forbi Naturskolen og videre ind i Skovhaven, hvor vi fulgte den østlige side til vi nåede frem til Niels Ywsts Sig. Her indledte Helge med at fortælle om hvorledes Jens Hvass, uden tilladelse fra sine overordnede, anlagde Skovhaven. Statskovdirektøren var dog en flink mand, der lukkede begge øjne, og da Skovhaven endelig var klar til at skulle indvies, inviterede Jens Hvass skovdirektøren over for at klippe snoren. Så var den klar til videre tiltale.

Helge var dog ikke imponeret over Skovhaven i starten efter at han var kommet her til egnen. Men det siger mere om mig end om projektet, siger han. De forholdsvis ny anlagte parceller skulle selvfølgelig bare have lov at gro til, før de kom til at ligne noget. Jeg havde bare ikke den gang så meget forstand på skov, at jeg kunne se det.

Blandt Skovhavens mange vækster vælger Helge denne gang at omtale Kæmpegran (grandis), Tørstetræ (træet med dobbelt knaldefekt, sortkrudt og frangulabark) og endelig Børstekoglefyr (svinebørstefyr). Til slut nævner Helge også, at det endnu ikke er lykkedes os, at finde ud af hvem Niels Ywst var, selvom vi har brugt mange timer på dette på Landsarkivet i Viborg. Navnet Ywst er sikkert et gammelt himmerlandsk dialektord.

Som det sidste sted inde i Skovhaven, stopper vi op ved den store Grandis nede ved banelinien. Helge omtaler hvorledes han efter stormen i 1981 trængte herover for at se, om denne kæmpe havde klaret stormen, hvad den gudskelov havde. Det er ligesom, at de helt store træer i denne og alle senere storme har klaret sig bedre end de mellemstore træer, siger han. Af hensyn til nye deltagere fortæller Helge også om hvorledes Jens Hvass netop anlagde Skovhaven her, fordi der stod disse store træer, der var plantet af en af hans forgængere, statskovrider Hintz. Vi hører ligeledes historien om alle de kneb, som Hintz måtte benytte for at aflede sin overordnede opmærksomhed på projektet da dette bestemt, heller ikke den gang, fandt nåde hos datidens forstfolk.

Vi fortsætter nu turen ud gennem Poul Lorenzens Lund, hvor vi da lige skal høre om denne og alle de gode ting han gjorde for de danske skove. Og selvfølgelig skal vi da også lige høre historien om da Poul Lorenzen vendte tilbage til egnen og kom til at bo hos sin datter og svigersøn oppe på Teglgårdsmølle. Herunder historien om svigersønnen, Erik Sanders, der kaldte sig Jægermester, gik med monokel og havde en avisdisput med Helge om kvaliteten af spillemandsmusikken oppe i Rebild.

Det går nu ad gammelkendte veje i en sydvestlig bue gennem viadukten under banen, men så igen et stykke vej mod nord, med det formål, at fortsætte vestover forbi Tøtteruphus, Helges tidligere bolig og Hedekrogen for at nå frem til slutmålet for turens første halvdel, Grøndalen. Der er undervejs kommet 5 ekstra deltagere med på holdet, således at der ankommer ikke mindre end 102 personer til årets ”store overraskelse”, gløgg og æbleskiver. På vanlig vis har Birgit, Karin og Hanne været tidligt oppe for at varme æbleskiver og på vanlig vis er hjemmевærnsfolkene, Michael Eriksen og Bo Andersen også denne gang mødt op for at klare bålene og lave gløgg på deres feltkøkkener. Med andre ord er der, inklusiv personalet, nu 107 personer tilstede, der alle hygger sig sammen og nyder denne velkomne pause.

Det er dog ikke alle, der har lige stor tålmodighed, men er ivrig for at komme af sted på nye oplevelser. Et velkendt medlem slutter således seancen af med at takke de to hjemmевærnsfolk for vel udført dåd. Det bliver således også dette medlems opgave, at overrække de to gutter en erkendtlighed fordi de så trofast møder op år efter år. Det bedste af det hele er dog, at de begge forventer at blive bedt om at hjælpe til, også i årene fremover. Så det er jo bare herligt.

Med Helge i front fortsætter turen mod sydvest med det formål at besøge Jætternes Baghave. Efter en tids vandring stopper vi op hvor der tilsyneladende helt umotiveret er opsat en indhegning midt i et stykke bøg. Der er dog en mening med ”galskaben”. Formålet er nemlig at se, hvad der sker, hvis ikke dyrene kan færdes frit, siger Helge. Forskellen er da også meget tydelig, idet der inden for indhegningen sker en opvækst af alle mulige slags planter og træer. En dag vil skovens høje træer også indvandre, og stedet her ville ende med at blive granskov. Så hvis ikke dyrene gik her, ville selv bøgeskoven få konkurrence og tabe til nåleskoven. Det er udmærket at vi har rådyr og kronvildt, slutter Helge sin forklaring om dette forsøg.

På den videre tur passerer vi Storedalsvej og snart efter er vi fremme ved militærdepot nr. 22. Helge fortæller her om to forskellige oplevelser, som han har haft på dette sted. Den ene gang skete der det, at Helge under en lørdagsløbetur opdagede, at der stod en trailer med nogle kasser, der var fyldt med projektiler. Helge løb derfor hjem og prøvede at ringe alle vegne for at få fat i nogle mennesker, der kunne tænkes at have med sagen at gøre. Først om søndagen ringede der en person tilbage og sagde, at Helge meget måtte undskylde, men der var altså ikke sket noget, for det var bare løst krudt. Det er forståeligt, at man gerne ville dæmpe sagen ned, for tænk hvis Helge måske kunne have fundet på at gå til Ekstra Bladet. Det kunne de gode militærfolk jo ikke vide noget om.

Den anden gang, var da Helge under påskud om at være faret vild, løb ind i depotet og spurgte om vej, og svaret så bare lød: ”Qvistorff du løber bare lige ud, så kommer du hjem”.

Vi skal også fortsætte lige ud, men bare den modsatte vej, hvor vi snart efter passerer nogle andre af militærets bygninger. Efter endnu en kort vandring skal vi dog dreje til venstre og gå mod sydøst ad Hintzvej. Det er nemlig på dennes sydside vi finder turens yderpunkt, Jætternes Baghave. I gamle dage sagde vi bare ”nede ved de store graner”, men da man spurgte her og der, hvad man skulle kalde disse store træer, var der en af skovarbejderne, der kom med det geniale forslag, at kalde dem Jætternes Baghave. Jeg synes, at det er så flot fundet på, siger Helge. Gå selv rundt og se på dem, og så er der i øvrigt en kort frokost, fortsætter han. Ja, vi er jo nok nødt til at indrømme, at det heller ikke var det værste sted, at gøre dette på.

Da turen genoptages, går vi atter mod nord ad Roldvej, og snart efter får vi et smukt udsyn ud over Lille Økssø Mose med søen liggende som et klart øje midt i det hele. Mosen er fuldstændigt bevaret med alle dens karakteristiske vækster. Helge nævner flere af disse, ligesom han også erindrer historien om skovfogeden, der mente, at en ældre dame havde samlet for mange tranebær, fordi hun havde cykelkurven fuld. ”Så skal du også have dem igen”, sagde hun, og hældte hele cykelkurvens indhold ud over hovedet på ham. Dét var ikke uretfærdigt, mener Helge.

Fra Roldvej fortsætter vi turen tværs gennem skoven, således at vi rammer den aller sydligste spids af Store Økssø. Her drejer vi til venstre, og går således med uret rundt om søen til vi når frem til det sted, hvor man er i færd med at etablere den nye højmosé. Jeg ved godt, at der er nogen, som synes, at det er synd hvad der er lavet her, siger Helge. Men det forholder sig ligesom den gang jeg ikke kunne se, hvor flot Skovhaven ville blive. Det vil blive rigtig flot, siger han, og forklarer hvor storslået udsigten vil blive ovre fra de højdedrag vi ser i baggrunden. Og så er det endda kun begyndelsen, der er lavet til nu. Det er meningen, at de nærmest stående træer også skal væk, og hvis man fortsætter som det oprindeligt var før 1865, hvor man begyndte at grave grøfter, hvilket man fortsatte med til helt op under krigen, så vil mosen strække sig helt ned og komme i forlængelse af Lille Økssø Mose. Man har allerede fået hævet vandstanden, således at den nu står blot 10 cm. under overfladen. Spagnumen er altså begyndt at suge vand ind, så lad os håbe, at det lykkes at få den til at vokse.

Ved det aller nordligste punkt af Store Økssø er der gravet en grøft og etableret en ny bro over den grusbelagte sti. Helge forklarer, at dette er lavet som afløsning for en tidligere rørunderføring, der også afledte vandet fra Store Økssø via den grøft, der går forbi Helges gamle bolig og videre til Stendalen, hvor det forsvinder i et hul i jorden og blander sig med kildevandet. (På et tidspunkt må vandet så via Kousbækken ende i Lindensborg Å. red.).

Helge omtaler også Store Økssø som skovens smukkeste sø. Stien rundt om søen er 2.777 m. lang. Det dybeste sted er 7 m. dybt, og søen er meget sur, men fuldstændig ren, hvilket bevirker, at de eneste fisk, der lever i den, er nogle ganske små aborrer. Søren Sømmand, der var med til at grave tørv under krigen, har engang sagt, at hvis man lagde tilstrækkelig meget dynamit ud i bunden af Store Økssø og lod dette eksplodere, så ville det virke som at slå bunden ud af et badekar, og alt vandet ville forsvinde. Årsagen er, at bunden består af al og moræne, som altså er i stand til at holde på vandet.

Fra det sted vi er stoppet op, er der også udsyn over til Hedekrogen. Og som dagens sidste historier skal vi således passende høre om et par af Hede Knuds meritter.- Engang mens Hede Knud, Frimuth Engelst og to andre sad og spillede kort i et lille hus i kanten af marken, kom der besked om at tyren var sluppet løs. Mændene blev noget forskrækkede, men Hede Knud rejste sig bare op og forsvandt, og da han kom tilbage en times tid senere, sagde han bare med al selvfølgelighed: ”Hvis tur var det så til at gi`”.

Og som rosinen i pølseenden skal vi også høre historien om den gang Knud sad i sit skydehus, mens der kom en skovløberfamilie gående forbi på vej over til holdepladsen i Mosskov. Lige da de gik forbi stedet sagde datteren til forældrene: ”Gå bare i forvejen, jeg skal lige slå en streg”. Hun satte sig intetanende lige foran Hede Knud, som sikkert har nydt synet, og da hun rejste sig for at ryste de sidste dråber af og trække den sorte kjole ned, sagde Hede Knud tørt: ”Do håv pest i min` træsko”.

Som turens sidste etape fortsætter vi lidt rundt om søen, men drejer så mod nord ad Mosskovvej således at vi igen kan komme under banen ved den vej, der fører op til Mosskovgård. Men som på udturen fortsætter vi ind gennem Poul Lorenzens Lund, Skovhaven og langs banen til vi atter er fremme ved bilerne. Utroligt at det kan lade sig gøre, for på trods af at turen sådan set havde været meget traditionel hvad både gløgg og område angår, så havde den alligevel været både varieret og spændende. – Helge kan bare det dér.

Tur 8.

Så er det ved at være jul – næsten. I hvert fald så meget jul, at tiden nu var inde for at afvikle den traditionsrige juleafslutning for Rold Skovs Venner. Og som sædvanligt skulle vi starte med at samle appetit til frokosten ved at gå en tur i skoven. Denne gang i Vedsted Skov og i Nørreskoven. Det er søndag den 11. december og mødestedet er henlagt til den store parkeringsplads i den østlige udkant af Rebild. En plads, som egentlig er en rest af den oprindelige vej mellem Skørping og Rebild. Her ved Rebild Hedehuse slog vejen også en stor bue i forhold til den nuværende. Begge er altså fra før verden gik af lave, og man havde god tid til at gå eller age mellem den ældgamle og den senere opståede by.

Det er altid spændende hvor mange, der møder op til et sådant arrangement. Erfaringen fra de senere mange år siger os, at vi trygt kan bestille Røverstuen til 100 personer, hvilket heldigvis heller ikke slog fejl denne gang, idet 94 ville med på turen mens 11 bare ville spise med.

Turen går straks mod nord mod Vedstedhus, men kort efter ser vi på højre hånd en forholdsvis nyindrettet naturlegeplads. Her siger Helge, at han altid godt kan lide at vise Rold Skovs Venner noget som vi ikke har set før, men denne gang gjaldt dette dog også for ham selv, idet han ikke anede, at legepladsen eksisterede. Her på pladsen står der også en udskåret træfigur, som Helge mener, godt kan være Bette Fanden. Ikke skrutrykget nok, men højden passer, ca. 145 cm. Kunne dette andet end at give Helge inspiration til at fortælle om røverne i almindelighed og Bette Fanden i særdeleshed. – Nej vel.

Som planlagt, fortsætter vi op til det gamle skovfogedsted Vedstedhus. Stedet bliver også anvendt som planteskole. Statsskovens fornemste, siger Helge og tilføjer: Det var også her skovrider Hintz havde sine eksotiske graner, som overførsteren i Århus ikke ville se i skoven, men som man, som bekendt, stadig kan se henne i Skovhaven.

På den videre tur kommer vi gennem et område, hvor orkanen i januar har raseret temmelig voldsomt. Der er dog kun faldet 1/6 del i forhold til novemberstormen i '81, siger Helge. Til gengæld er det faldet meget spredt, hvilket er både godt og skidt. Det er godt, at skoven stadig fremstår som en helhed, men det er også skidt, fordi det er dyrere at oparbejde træet, når det er faldet så spredt. Helge gør også opmærksom på et forholdsvis lille hul i jorden. Man vil nok gå forbi uden at lægge mærke til det, siger han, men det er faktisk Adolf Hitler, der står bag det. Formålet var, at anvende dette og lignende huller som flyverskjul for besættelsesmagtens forskellige slags køretøjer.

For mange år siden besøgte Rold Skovs Venner den gamle Vaskeplads, der findes her i Vedsted Skov. Det ville vi også gøre i dag for at vise den frem for vore nye medlemmer, men den var svær at finde pga. tilgroning med mos og anden vegetation. Efter nogen søgning lykkedes det dog alligevel, således at Helge kunne fortælle lidt om formålet med at have en sådan vaskeplads midt inde i skoven. Helge nævner også den historisk interesserede skovrider Preben Møller, der, efter at nogle skovarbejdere havde fundet stedet, tilkaldte Aalborg Historiske Museum for at få slået fast hvad denne stensætning kunne have været anvendt til. Museet vidste ikke på forhånd hvad det var, men nåede frem til at det måske havde været en vaskeplads for Rebild. - Jeg skal ikke kunne sige, om det er rigtigt, men jeg synes ikke, at det lyder sandsynligt, slutter Helge sin omtale af dette sted.

På den videre tur kommer vi snart efter forbi højen, der har lagt navn til denne skovpart, nemlig Vedsted Høj. Da der også i dette område har været et stort stormfald, påpeger Helge hvorledes man nu til dags fræser stødene bort. I gamle dage helt op til Jens Hvass' tid var det et meget større arbejde at få dem væk, idet man enten måtte trække dem op eller sprænge dem væk, siger han. Nu kan man "bare" fræse hele området ned i den dybde man ønsker.

Efter dette stop passerer vi Rebild Kirkevej og kommer dermed over i Nørreskov lige ved vejen, der fører ned til Skeldalen. Vi har her i Rold Skov flere såkaldte skelveje, siger Helge. I

dette tilfælde er navnet opstået, fordi området her engang har været delt mellem Store Restrup og Lundbæk godser.

Det er flot overhovedet at kunne huske, hvorledes de forskellige skovparter har været fordelt helt tilbage i 1800 tallet. Og det er da også ved fælles hjælp, at vi når frem til at kunne udpege hvilket gods, der havde jord til hvilken side af skellet, hvilket får Helge til at sige med et smil på læben, alt imens han peger hen ad vejen op mod Bundgårdens Kirkevej: Når vi nu har gjort opmærksom på vor store viden om Rold Skov, så kan vi gå den vej der.

Ved vejkrydset mellem ovennævnte kirkevej og stien, der går op til de to gravhøje østen for Langerumhus, siger Helge: Ja, det er jo jul, så vi må hellere få et lille juleeventyr. Jeg *har* fortalt det før, men da der nok er en eller to med, der ikke har hørt det, så gør jeg det for deres skyld. Denne julehistorie handler om de gamle traditioner på Rold Storkro i forbindelse med højtiderne til påske, pinse, efterårsferie og jul og nytår, men specielt om da Helge gjorde det værste man kunne gøre som nyansat direktør, at lave om på juletraditionerne. Der var ikke lys i juletræet uden for vinduerne juleaften, der var ikke julepyntet i restauranten, der var ikke tændt levende lys på bordene, kun et kedeligt lys oppe i loftet. Alt dette gjorde, at gæsterne begyndte at tale om, at det var dog for galt. Ja, der var faktisk lynch stemning.

Rold Storkro blev den gang forsynet med elektricitet fra Gravlev Elektricitetsværk, som ikke var særligt stort eller særligt effektivt, hvorfor gæsterne var vant til at strømmen forsvandt når alle folk satte deres ænder eller stege i ovnen. Også dette år gik lyset ud i loftet, men denne gang blev de sure, dette var bare for meget. Men pludselig var der en lille dreng, som sad ved vinduet, der råbte. "*Mor, se juletræet*". Alle gæsterne skulle selvfølgelig hen og se det smukke syn og mens de således stod henne ved vinduerne, kom der pludselig otte piger ind i hvide dragter, som gik rundt ved alle borde og tændte lys med lange svovlstikker. Og da alle efterfølgende sang "Glade Jul, dejlige jul" til Max Fro's smukke akkompagnement, ja, da var julen endelig også kommet til Rold Storkro og alle var glade.

(Hvad kan man så udlede af den historie? At Helge alle dage har været en drillepind! red.)

Med til juleeventyret hører også historien om den gang Helge havde overtalt den gamle lensgreve til at han måtte tage gæsterne med på tur i Rold Vesterskov. Under en forberedende prøvetur var Helge blevet mødt af en emsig skovfoged, der smed ham ud af skoven, hvorfor Helge atter måtte kontakte grev Schimmelmans for at få nogle åbenbare misforståelser sat på plads. Det var under denne juletur, at en oberst belærte Helge om at hvis der er uoverensstemmelser mellem kort og terræn, så er det altid terrænet, der passer. Helge havde nemlig tabt orienteringen og havde meget mod sin vilje været nødsaget til at tage kortet frem.

Dette med at tage kortet frem er dog ikke nødvendigt på denne tur, idet vi nu blot skal følge den førnævnte sti for at komme op til de to gravhøje, hvor der utroligt nok ligger en hytte i disses umiddelbare nærhed. Dette havde nok ikke kunnet lade sig gøre, hvis det havde været i nutiden.

Som dagens sidste eventyr skal vi høre en historie om 320 mand og ét lokum. Når Helge og Jørgen Petersen i sin tid arrangerede ture ind til Jagtslottet i Rold Vesterskov meldte der sig normalt 100 til 110 personer til disse ture. Denne gang var antallet steget til 320, og selv om Jagtslottet var stort, kunne det dog ikke klare 320 personer, hvorfor Helge og Jørgen Petersen besluttede sig for, at så måtte de spise udenfor og tage vejret som det kom.

Da toiletforholdene på Jagtslottet heller ikke var beregnet til så mange mennesker, havde de to arrangører entreret med et udlejningsfirma af toiletvogne. Men da disse ankom og havde fået vognene læsset af, spurgte udlejeren som det første: "Hvor slutter vi vandet til?" "Vandet? Vi har sgu da ikke noget vand!", måtte Helge svare. Der udspandt sig nu en længere diskussion om hvad der var aftalt, hvilken endte med, at udlejeren så bare læssede vognene på igen og kørte deres vej.

De to herrer var ikke helt stolte ved situationen, men besluttede sig til, at der ikke var andet at gøre end at folk måtte gå i skoven. Problemet blev dog klaret på en helt uventet måde, for da

gæsterne ankom, var det i nogle efter datidens forhold helt ukendte og moderne dobbeltdækkerbusser fra Thinggaards Busrejser i Aalborg, og da formanden for turistforeningen på Rømø som sidste mand kom hen for at hilse på Helge og Jørgen Petersen, sagde han pludselig: ”Åh for resten, jeg skal lige ind og pes`. Så var den kringlet. Gæsterne kunne jo således lette sig i bussen og de to herrer kunne føle sig lettet for deres betænkeligheder.

Der er nu ikke langt hen til Kirkevejen som vi følger et stykke vej ind mod Rebild, men da vi jo holder allerøstligst i byen går vi igen ind gennem Vedstedhus og derfra tilbage til bilerne da det er mest praktisk, at tage disse med hen til anden halvleg på Røverstuen.

Det var nu den 8. julefrokost vi skulle afvikle her hos Vivian og Erik, og som sædvanligt kom denne seance til at foregå i en særdeles god og hyggelig stemning. Der var først og fremmest god mad, som bl.a. blev krydret med musikalsk underholdning af ”Musicus”, alias Axel Meilholm fra Arden. Det var uddeling af ”mandelgaver” i form af omvendt talloteri. Som boggaver havde vi denne gang udvalgt ”Skovens Gode Behandling”, der er udgivet af Reventlow-Museet i anledning af 200 året for Fredskovsforordningen. Rold Skovs Venner havde 3 uger forinden været repræsenteret ved et arrangement i samme anledning, som var arrangeret af Spillemandsmuseet og Statsskoven i forening. De, der var med på turen til Lindum, vil huske vores fantastiske turleder, skovtaksator Børge H. Larsen, og det var netop denne, der under sit oplæg fremviste og anbefalede ovennævnte bog.

Naturligvis var der også den traditionelle gennemgang af årets begivenheder, som selvfølgelig kun kunne munde ud i en tak til de, der atter havde ydet en stor indsats til glæde for os alle. Specielt til Helge vil vi alle bringe en stor tak, ligesom vi gerne vil give ham og Pernille en påskønnelse. Dette ærefulde hverv går gerne på skift blandt bestyrelsens medlemmer, og denne gang var det så Kätthe, der havde fået æren. Hør blot hvad hun sagde:

En lille forhistorie

1. akt.

Det var en dejlig varm novemberdag. Fuglene sang og fløjtede, for det var slet ikke gået op for dem, at vinteren og julen stod for døren. Freja vimsede omkring benene på Helge og Pernille. De var i færd med at rydde lidt op omkring gården, der lå så smukt med bakker og skov på Terndrup Hede. De kom til at tænke på sidste år, da de havde offentliggjort, at de havde juletræer til salg. Det var slet ikke gået så godt, som de havde håbet på. Ak, den ekstraintægt de havde håbet på, var udeblevet, men lidt varme ind til flere gange var der da kommet ud af det, og lidt flis til bedene var det da også blevet til.

”Helge, hvad ønsker du dig i år i julegave fra Rold Skovs Venner, vi er blevet opfordret fra et bestyrelsesmedlem, til at finde på et gaveønske i et fornuftigt prisleje”. spurgte Pernille. Helge satte sig på en stor sten, der tilfældigvis lå der, mens han lidt åndsfraværende kløede Freja bag ørerne. Det havde han virkelig ikke tid til at tænke på nu, han havde jo flere ideer der rumsterede rundt i hovedet på ham, ja han havde tusind ting at tænke på. Der var jo H.C. Andersen, som han skulle holde foredrag over, der var TV udsendelser der skulle til at effektueres, der var alle de lapper papir, hvor han havde noteret sine ideer på til nye spændende og hysteriske bøger. ”Pernille søde” sagde han opgivende, ”kan du ikke finde på noget, det er så irriterende at blive afbrudt i mine tanker”. ”Joh”, sagde Pernille selvom hun indvendig blev lidt sur. Som om jeg ikke også har nok at gøre i denne tid, jeg har malet hele huset, passet hestene, gået tur med Freja og opdraget på hende så vi kan være bekendt at have hende med ud at gå med Rold Skovs Venner. Og så alle de vagter jeg har påtaget mig, for at få lidt overskud. Helge er bare en typisk mand, lad konen klare alt det han ikke gider.

2. akt.

Novemberturen med Rold Skovs Venner nærmede sig med Hast. Pernille tænkte så det knagede, hun fik en lumsk ide, og sagde til Helge: ”Du er sådan en god handyman, du har jo bygget et vandløb med pumpe og alt muligt i vores have, tror du ikke, at du også kan lave en carport, det synes jeg lige at vi mangler, så kan vi gå i tørvejr når vi pakker bilen til vores lange ture ud i det blå, når du skal forberede vandreturene til Rold Skovs Venner”. ”Jo, det kan jeg da godt prøve på, det vil være en dejlig fritidsforøjelse sådan lidt indimellem alt det løse”, sagde Helge. ”Ja, men så synes jeg, at du skal ønske dig noget værktøj i julegave fra Rold Skovs Venner”, sagde Pernille. Da turen i november oprandt, fik de fortalt bestyrelsesmedlemmet, der var blevet udvalgt til at købe dette års julegave, at dette herrens år 2005 var Helges julegaveønske en Gerings/cap sav, men det skulle ikke være en fritids sav, men en rigtig professionel en, der kunne save minimum 10 cm. dybde, fordi den skulle kunne bruges til at save spær til en carport. De havde set på nogle, men de var for amatøragtige og prisen var heller ikke rigtig.

3. akt.

Ak og Ve, sagde det stakkels bestyrelsesmedlem, det var dog et tungt ønske at opfylde. Jeg aner jo ikke engang, hvad de snakker om. Heldigvis havde hun også selv sådan en handyman der kunne hjælpe hende med at finde gaven til turlederen. Efter en hel dags rundrejse til forskellige forretninger, endda med et sygt barnebarn i bilen, kom de til sidst til Bauhaus. Hendes mand styrede direkte igennem til det elektriske værktøj og fandt nogle Geringsssave, men de var alt for billige og derfor sikkert ikke spor professionelle, de var lige ved at give op, men spurgte så en medarbejder i Bauhaus om de kunne hjælpe . Jo, der var lige kommet en sending hjem, de var ikke engang pakket ud endnu. Det viste sig lige at være sagen, prisen var også rigtig, så nu var opgaven løst, tænkte det glade bestyrelsesmedlem. De fik pakket gaven ind efter alle kunstens regler og fik lagt garantibeviset ved og udfyldt til og fra sedlen. Men ak--- så let er der ingenting der er. Et par dage efter kom reklamerne, også dem fra Bauhaus. På næstsidste side, var der et billede af den Geringsssav de netop havde investeret Rold Skovs Venners kapital i. Nu kunne der i denne uge spares 600 kr. Det var bare om at komme ind til Bauhaus, flå det smukke papir af, finde garantibeviset og få penge ført tilbage på kortet. Saven blev ikke byttet, men den skulle igen pakkes fint ind. Og belært af erfaringerne blev garantibeviset lagt i en kuvert, så hvis der bliver mere vrøvl, er det ikke bestyrelses medlemmets opgave mere. Der er flere happy-endings i denne historie. Den første er selvfølgelig at turlederen får sit ønske opfyldt, den anden er, at Pernille får set sin handyman i funktion, den tredje er, at nu ved bestyrelsesmedlemmet hvad en geringsssav er, og til sidst men ikke mindst, blev der råd til lidt flere gaver, som Pernille og Helge så ikke ved noget om, før de lukker gaverne op.

**Kære Pernille og Helge
Glædelig jul og godt Handyår
Ønskes I begge fra R.S.V.**

Epilog: Lad dette så være de sidste ord for krøniken totusindeogfem. De muntre ord var Käthes, men mon ikke vi alle står bag de gode tanker, der ligger til grund. Egentlig ganske overflødig at spørge om!

p.a.

Turledelse 2005:

Turleder: Helge V. Qvistorff, Store Kirkebjerg, Hedevej 40, 9575 Terndrup.

Kasserer: Birgit Eriksen, Harrildvej 30, Øster Hornum, 9530 Støvring.

Sekretær: Knud Andersen, Blomsterskrænten 23, 9400 Nørresundby.

Bestyrelsesmedlem: Carsten Skov, Moltkesvej 19, 9000 Aalborg.

Bestyrelsesmedlem: Käthe Larsen, Nibevej 220, Molbjerg, 9240 Nibe.

Formand: Per Andersen, Harlekinvej 7, 9000 Aalborg.

Tegning af en ræv.